

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ซึ่งถือเป็น “แก่น” และ “กลไก” สำคัญ ในการเอาพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จากทุนที่ดีพอ...สร้างเสมอแซ่ที่พอดี 'ปรีณันท์'

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-7790-90-9

พิมพ์ครั้งที่ 1

มกราคม 2558

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เสงี่ยมพันธ์

ทองม้วน พันธุ์รี

บรรณาธิการ

กฤตพจน พงศ์ศิริประสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

สงพาง จรุงกิจอนันต์

ไพโรจน์ พวงทอง

กันยา วงศ์ทองดี

ช่างภาพ

กฤตพจน พงศ์ศิริประสิทธิ์

ศิลปกรรม

กรกช สุริยาอาภรณ์

ออกแบบปก

อรกุล แก้วหิรัญ

พิสูจน์อักษร

ปรีณันท์ ตั้งพุทธิพงศ์

ประสานงานการผลิต

ชัชฎาพร ณ บางช้าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักสนับสนุนสุขภาพชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

อาคารเรียนรู้สุขภาพ เลขที่ 99/8

ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500

www.thaihealth.or.th

www.punsook.org, www.facebook.com/punsook

ดำเนินการผลิตโดย

หจก. จู๊ซ อีฟ มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น

7 ซอยรามคำแหง 44 แยก 2 ถนนรามคำแหง

แขวงห้วยหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 081-710-0456

บทนำ 'จากทุนที่ดีพอ...สร้างเสมอแซ่ที่พอดี'

คำนำ

ตำบลสมอแขตั้งอยู่ใกล้สี่แยกอินโดจีน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สี่แยกที่เป็นใจกลางของการคมนาคมได้นำพาความเจริญมาสู่ตำบลอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง บ้านเรือนตลอดจนพื้นที่เปลี่ยนจากมือหนึ่งไปสู่อีกมือหนึ่ง คนต่างถิ่นเดินทางเข้ามาตั้งรกราก ความแปลกหน้าเช่นนี้เป็นโจทย์ที่ยากยิ่งในการบริหารขับเคลื่อนชุมชน

ยังโชคดีที่ตำบลสมอแขยังมีคนพื้นเพเดิมอาศัยอยู่เกินครึ่งหนึ่งของพื้นที่ รากของชุมชนจึงยังคงเข้มแข็ง การขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นยังอาศัยพลังของคนดั้งเดิมเป็นตัวขับเคลื่อน ขณะที่ผู้มาใหม่ก็ยังได้รับการดูแล เสมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวสมอแข

การบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ที่กำลังพัฒนานั้นเป็นโจทย์ใหญ่ของการขับเคลื่อนชุมชน ด้วยต้องสร้างสมดุลระหว่างสิ่งที่มีอยู่ กับสิ่งที่กำลังเจริญรุดหน้าให้ดำเนินควบคู่กันไปอย่างลงตัว ซึ่งจะ เป็นวิถีทางในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน และตำบลสมอแขก็ทำได้ที่น่าชื่นชม

แต่จะเป็นอย่างไร รูปแบบไหนนั้น ต้องลองติดตาม...

คณะบรรณาธิการ

Introduction – บทนำ ‘จากทุนที่ดีพอ...สร้างเสมอแซ่พอดี’	9
Management – เริ่มต้นที่การบริหารจัดการ	11
การบริหารราชการแบบองค์รวม	12
Community Healthcare – การดูแลสุขภาพชุมชน	15
การจัดการสุขภาพ ภายในครอบครัว อบต.	16
จิตอาสาดูแลสุขภาพ	18
ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย (ห้องกายภาพบำบัด)	20
ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย (แพทย์แผนไทย)	22
Local Agriculture – เกษตรกรรมแบบเสมอแซ	25
สวนผักคนเมือง	26
บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง	30
โรงสีชุมชนบ้านลาดบัวขาว	32
กลุ่มทำนารุ่นใหม่บ้านหนองตอ	34
เรื่องกล้วยๆ ของเสมอแซ	36
Environment – สิ่งแวดล้อมของเสมอแซ	39
ธนาคารขยะบ้านดงประโดก	40
ธนาคารต้นไม้ ปูกลไไว้ในใจคน	42
แคริมทาง ความงามที่กินได้	44
Welfare – ให้ชุมชนช่วยดูแล	47
ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มอุตสาหกรรมบ้านดงประโดก	48
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	50
Education – การศึกษา ‘วิชาชีวิต’	53
ชมรมอนุรักษ์ดนตรีไทย	54
ธนาคารเด็กบ้านดงประโดก	58

เสมอแซ

สารบัญ

Local Economy – เศรษฐกิจชุมชน	61
จับหน่อไม้มาใส่ป๊อบ	62
ผ้าบาติก บ้านกรมธรรม์	64
Stay – พักผ่อนหย่อนกาย	67
บ้านเอื้อไอรุ่น	68
โฮมสเตย์ปลาการ์ฟ	70
Where to eat – มาสมอแซ่ กินอะไรดี	73
ชาหมูจักรพรรดิ	74
ร้านป้าสอย ส้มตำและอาหารตามสั่ง	76
ข้าวแกงป้าอัมพร	78
Culture – วัฒนธรรม	81
อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยวน	82
Sightseeing – เที่ยวชมยามเย็น	85
โรงเจไซท์ฮุกตึ้ง	86
วัดศรีวนาราม	88
วัดสมอแข	90
บึงราชนก	91
Interview – สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’	93
ให้พลเมืองนำทาง สร้างท้องถิ่นเข้มแข็ง	94
ทองม้วน พันธุ์รี	
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข	
จิตบริการ เพื่อประชาชน	96
ว่าที่ร้อยตรี โยธิน บุญมาก	
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข	
History & Basic Information – ประวัติ ข้อมูลพื้นฐานตำบลสมอแข	98
Contact – ติดต่อ	102

บทนำ 'จากทุนที่ดีพอ...สร้างสมอแซ่ที่พอดี'

บทนำ ‘จากทุนที่ดีพอ...สร้างสมอแซ่ก่พอดี’

Introduction

พื้นที่จังหวัดพิษณุโลกดั้งเดิมเป็นที่นา แต่ความเจริญผสานกับทำเลที่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนล่างนี้เองที่ทำให้พิษณุโลกมีความเจริญรุดหน้าเกินจังหวัดใกล้เคียง พื้นที่เกษตรกรรมในพิษณุโลกเวลานี้ส่วนหนึ่งกลายเป็นถนน โรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนบ้านจัดสรร โฉมหน้าของความเจริญได้เผยตัวตนออกมาชัดเจน เบียดบังความเป็นอยู่ที่เคยมีมาแต่ดั้งเดิม

ตำบลสมอแขอยู่ตรงบริเวณสี่แยกอินโดจีนพอดี ถนนหนทางที่เพียบพร้อมเกินพอจะเป็นศูนย์กลางในการคมนาคม ทำให้พื้นที่โดยรอบปรับเปลี่ยนไปตามกระแส โจทย์ข้อใหญ่สำหรับผู้บริหารชุมชนคือการสร้างสมดุลให้กับชุมชน เพื่อให้คนดั้งเดิมยังมีความเป็นอยู่ที่ดี สืบสานวัฒนธรรมประเพณีเอาไว้ให้ลูกหลาน ขณะเดียวกันก็ต้องจัดการกับภาวะความเป็นเมือง ทั้งมลพิษ ประชากรต่างถิ่น และวัฒนธรรมใหม่จากความเจริญที่เข้ามา ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิมจนเกินไปนัก

การคงสภาพอย่างสมดุลนี้เองที่เป็นเสน่ห์ของตำบลสมอแข ยามผู้ใดเข้ามาเยี่ยมเยือนจะพบกับจุดกึ่งกลางระหว่างความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ซึ่งปัจจัยที่ช่วยให้ตำบลสมอแขยังคงเสน่ห์นี้ไว้คือทุนและศักยภาพดั้งเดิม ทั้งทุนที่เป็นตัวบุคคล และทุนด้านการจัดการ กับภูมิปัญญา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้เมืองจะรุกคืบเข้ามาชิดใกล้เพียงใด แต่ตำบลสมอแขยังคงบริหารทุนและศักยภาพที่ชุมชนมีอยู่ได้อย่างดี อันเป็นการคัดง้างกับความเป็นเมืองที่เข้ามาสู่ชุมชนได้อย่างลงตัว

ตำบลสมอแขมีความโดดเด่นในหลากหลายด้าน ทั้งการบริหารจัดการ การจัดการดูแลสุขภาพ การเกษตรกรรม การส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ ทุนและศักยภาพเหล่านี้ส่วนหนึ่งมีมาแต่ดั้งเดิม กับอีกส่วนหนึ่งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้นำชุมชน เป็นความร่วมมือร่วมใจในการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งน่าอยู่

ต่อให้มีถนนอีกกี่เส้นเข้ามา ความเจริญในรูปแบบใหม่ใดๆ ก็ตาม ตำบลสมอแขจะยังคงเสน่ห์เฉพาะของตัวเองเอาไว้อย่างมั่นคง トラบใดที่ผู้บริหารตลอดจนคนในชุมชนยังไม่ลืมที่จะพัฒนาทุนและศักยภาพของตัวเอง เพราะการรักษา และพัฒนาจุดแข็งของตัวเอง ก็คือการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตำบลสมอแขยึดถือปฏิบัติต่อเรื่อยมา

เส้นทางที่ตำบลสมอแขผ่านมานั้น มีรายละเอียดปลีกย่อยที่น่าสนใจ ทุนแต่ละอย่างภายในชุมชนได้หล่อเลี้ยงชุมชนมาช้านาน และจากจุดยืนและต้นทุนของสมอแซ่ก่ดีเพียงพอ จึงได้สร้างตำบลสมอแขที่มีความพอดีขึ้นในวันนี้...

เริ่มต้นที่การบริหารจัดการ

Management

ตำบลสมอแขเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านความเข้าใจเป็นสำคัญ ซึ่งช่วยให้ตำบลมีทิศทางที่ชัดเจน ผ่านเป้าหมายร่วมกันของทุกคนในชุมชน

การบริหารจัดการจึงเป็นรากฐานของกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้วยการเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วม ได้ทำให้เกิดการต่อยอดและพัฒนาทุนในพื้นที่ รวมถึงยังสามารถสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้อยู่คู่ตำบลต่อไปอีก

ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทุกภาคส่วนเช่นนี้ ทำให้ตำบลสมอแขมีโอกาสที่ดีในการต่อยอดพัฒนาชุมชน ด้วยความแข็งขันร่วมใจ แต่ละก้าวที่เดินหน้าจึงเป็นก้าวที่หนักแน่นและมั่นคง...

การบริหารราชการแบบองค์รวม

ตำบลสมอแขเป็นตำบลกิ่งเมืองกิ่งชนบท แต่ค่อนข้างไปทางเมืองมากหน่อย การบริหารจัดการชุมชนที่มีความเป็นเมืองไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ที่ตำบลสมอแขได้ทำเรื่อยมา คือการสร้างการบริหารราชการแบบองค์รวม โดยเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องถิ่น ประชาชน ตลอดจนภาคเอกชน ให้เข้ามาร่วมด้วยช่วยกันขับเคลื่อนตำบล

สิ่งสำคัญของการสร้างการบริหารลักษณะนี้ได้ นั่น มีรากฐานจากการสร้างความเข้าใจในทุกภาคส่วน เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนตำบล

ทองม้วน พันธุ์รี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข เล่าให้ฟังว่า ตำบลสมอแขมีการจัดประชุมประจำเดือน ซึ่งเป็นเวทีที่มีการเชิญทุกฝ่าย ครบถ้วนตั้งแต่สมาชิกสภา กำนัน ผู้ช่วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตำรวจในพื้นที่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาสตรี เกษตรตำบล เจ้าคณะตำบล รวมถึงเจ้าหน้าที่ในกองต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อมาร่วมรับฟังรายงานความคืบหน้า รวมถึงรับฟังปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน นับเป็นเวทีที่รวมทุกเรื่องราวของตำบลสมอแขไว้ จากปัญหาสู่แนวทางสู่การแก้ไขที่เป็นรูปธรรม รวมไว้ในเวทีแห่งนี้

“ประชาชนที่นี่เป็นผู้ตื่นรู้ สิ่งที่ อบต. ทำนั้น ล้วนอยู่ในสายตาของประชาชน การพัฒนาแต่ละกิจกรรมภายในชุมชน มีประชาชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่” นายก อบต.สมอแข กล่าว

ที่สำคัญ แต่ละปีหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะต้องทำโครงการเพื่อมาของบประมาณจาก อบต. ซึ่งโครงการทั้งหมดจะถูกนำมาประมวลความสำคัญตามความจำเป็นเร่งด่วน จากนั้นจะนำไปบรรจุในแผนยุทธศาสตร์ประจำตำบล โครงการไหนได้รับงบประมาณแล้ว ก็มีการติดตามประเมินผล โครงการใดยังไม่ได้รับ จะมีการพิจารณาไป

ทองม้วน พันธุ์รี

ตามลำดับชั้นความสำคัญ

นอกเหนือจากการบริหารราชการแบบองค์รวมแล้ว ทองม้วน บอกว่า ในฐานะผู้บริหารต้องทำให้ประชาชนในพื้นที่เห็นว่า ผู้บริหารมีความโปร่งใส ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล งบประมาณแต่ละปี ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ว่า นายกฯ นำงบประมาณไปทำอะไรบ้าง

“ตำบลสมอแขใช้ทุกช่องทางในการประชาสัมพันธ์เรื่องต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูล ทั้งเว็บไซต์ เสียงตามสาย รวมถึงเปิดตู้ ปณ. รับเรื่องร้องเรียน” นายก อบต.สมอแข กล่าว

จากการบริหารราชการของตำบลสมอแขที่เห็นผลเชิงประจักษ์ ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการราชการ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ อบต.สมอแข ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบประจำปี 2557 ด้านการป้องกันทุจริตจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หลังจากที่เคยได้รับรางวัลนี้มาแล้วในปี 2553 และ 2554

นี่ก็เป็นภาพรวมของการบริหารจัดการ หากยังมีเรื่องราวของกิจกรรมการพัฒนาด้านอื่นๆ ที่เป็นเสมือนการเสริมความเข้มแข็งของทุนในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนของตำบลสมอแข...

การดูแลสุขภาพชุมชน

Community Healthcare

ตำบลสมอแฉ่งโดดเด่นในเรื่องของการดูแลสุขภาพชุมชน ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการได้รับการประเมินจากกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาอยู่ภายใต้การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลสมอแฉ่ง

การขับเคลื่อนที่เข้าถึงและตรงจุดคือความโดดเด่น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายบริหารสถานบริการสุขภาพในพื้นที่ ทำให้ประชาชนของตำบลสมอแฉ่งมีหลักประกันทางสุขภาพที่มั่นคง ด้วยบุคลากร และอุปกรณ์พื้นฐานที่มีความพร้อม ไม่นับรวมกับระบบจิตอาสา ที่ยังคงเป็นกำลังสำคัญในการเข้าถึงผู้ป่วย หรือผู้ที่ต้องการการดูแลสุขภาพทุกคนภายในตำบล...

การจัดการสุขภาพ ภายในครอบครัว อบต.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแขตั้งอยู่ในรั้วเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข ตัวอาคารตั้งเอียงกันอยู่เล็กน้อย ใกล้กันจนนับก้าวได้ แล้วไม่ได้ใกล้กันแต่สถานที่เท่านั้น เมื่อการบริหารจัดการระหว่าง รพ.สต. กับ อบต. ยังชิดใกล้ภายใต้ชายคาเดียวกัน หลังจาก รพ.สต. ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวงสาธารณสุข มาอยู่ภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทำให้การจัดการสุขภาพตำบลสมอแขมีความชัดเจนมากขึ้น สร้างบริการให้กับประชาชนตามบริบทของพื้นที่

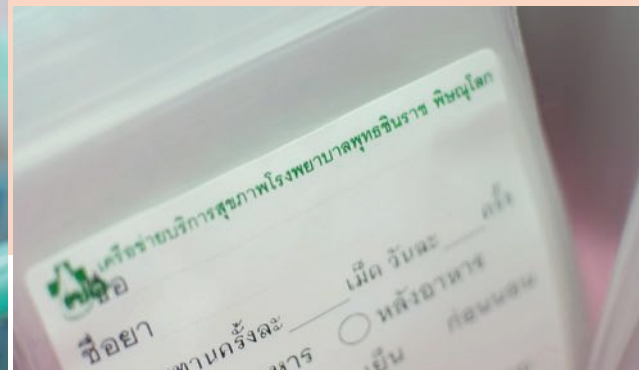
ก้องศักดิ์ ธรรมโณ หัวหน้ากองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข เล่าว่า โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแขได้รับการถ่ายโอนราวต้นปี 2555 ซึ่งมีผลคือ รพ.สต.สามารถจัดบริการนอกเหนือจากที่ทางกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ ทั้งการผลักดันกิจกรรมยังสามารถทำได้เร็ว รวมถึงยังเป็นบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนมากที่สุด

“เมื่อก่อนนี้โครงหลักในเรื่องของการจัดการสุขภาพจะมาจากทางส่วนกลาง ซึ่งหลายครั้งก็ไม่ตรงความต้องการ ด้วยบริบทพื้นที่ๆ แตกต่างกัน ความต้องการจึงไม่เหมือนกัน” ก้องศักดิ์กล่าว

ก้องศักดิ์ ธรรมโณ

การจัดการสุขภาพตำบลภายหลังการถ่ายโอนนี้มุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ด้วยเป็นผู้เข้าถึงการบริการบริการด้านสุขภาพ โดยประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหา รวมถึงร่วมจัดทำโครงการจากเดิมที่มีแต่เจ้าหน้าที่เท่านั้น

จากนั้นตำบลจะมีการทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพขึ้น ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการพิจารณาจัดทำโครงการต่างๆ ทำให้เห็นปัญหา และเป้าหมายโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องตอบโจทย์เป้าหมาย ซึ่งระบุชัดอยู่แล้วในแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ อย่างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายก็เกิดขึ้นจากแผนดังกล่าว

นอกจากนี้ยังมีกองทุนส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแข ซึ่งตำบลเข้าร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) อันเป็นเม็ดเงินที่มาสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพในพื้นที่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมกองทุนนี้จะต้องสมทบเงินเข้าไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 30, 40 หรือ 50 ขึ้นอยู่กับขนาดของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่ง สปสช. จะให้เงินสนับสนุนเป็นรายหัวตามจำนวนประชากรในพื้นที่

กองทุนนี้บริหารผ่านคณะกรรมการที่เข้ามาเป็นตัวแทน มีประธาน รองประธาน ตัวแทน อสม. ตัวแทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เลขาธิการ ยังไม่นับรวมกับพื้นฐานด้าน อสม. ที่มีความเข้มแข็งเป็นทุนอยู่ก่อนแล้ว การจัดการสุขภาพตำบลสมอแขจึงมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร และงบประมาณ ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการด้านสุขภาพอย่างทั่วถึง...

รัชนก รอดเทศ

กลุ่มจิตอาสาดูแลสุขภาพ

ความเจริญของตำบลสมอแขมีส่วนช่วยให้ชาวบ้านเข้าถึงบริการสาธารณะมากกว่าที่อื่นๆ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแขที่มีความเพียบพร้อมครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 ด้าน คือ ส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู กระนั้นการจะปฏิบัติภารกิจให้ได้ตามเป้าและเข้าถึงเช่นนี้ จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก ตำบลสมอแขจึงไม่ต่างจากชุมชนอื่นๆ ที่ต้องพึ่งบริการของเหล่าจิตอาสา

รัชนก รอดเทศ นั่งประจำอยู่ที่ห้องนวดแผนไทย พื้นเพเป็นชาวบ้านหมู่ที่ 6 บ้านเนินมะคึก ปกติมีอาชีพเป็นแม่บ้าน และ

รับจ้าง เวลาว่างส่วนหนึ่ง รัชนกจะอุทิศให้กับงานจิตอาสา โดยเป็นหนึ่งในอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในตำบล

ปัจจุบันกลุ่มจิตอาสาตำบลสมอแขมีอยู่ด้วยกันราว 50 คน ในจำนวนนี้แบ่งหน้าที่กันอย่างรัชนกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งเคยผ่านการอบรมการเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงผู้ป่วยอัมพฤกษ์อัมพาตในพื้นที่ โดยออกเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกับแพทย์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ในจำนวน 50 คนนี้ จะมีการจัดเวรหมุนเวียนกันวันละ 2 คน แบ่งเข้าไปที่ห้องนวดแผนไทย ห้องกายภาพ และเรือนอบสมุนไพร ทำหน้าที่คอยช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการ อาทิ การคั่นทะเบียนประวัติ วัดความดัน เตรียมผู้ป่วยเบื้องต้นให้พร้อมสำหรับการรับบริการ

จิตอาสา 50 คนนี้ ส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ด้วย ซึ่งถ้าให้นับจำนวน อสม. ของตำบลสมอแข ก็นับได้มากถึง 248 คนด้วยกัน ทั้งหมดทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ดูแลคุณภาพชีวิตประชาชนสมอแข

“เมื่อก่อนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ทั้งตำบลมี 5 คน หมุนเวียนกันใน 8 หมู่บ้าน แต่ปัจจุบัน มีหมู่บ้านละ 1 คน ใช้มอเตอร์ไซด์ออกเยี่ยมหมู่บ้านของตัวเอง ส่วนหมอนอนมัยก็จะมีงานออกเยี่ยมทุกวันพุธและวันศุกร์ ร่วมกับจิตอาสา และอสม. เรียกว่าช่วยกันดูแล” รัชนกเล่า

รัชนกเป็นทั้งจิตอาสาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุด้วย นอกเหนือจากการที่ได้เข้าอบรมด้านการดูแลผู้สูงอายุแล้ว รัชนกยังได้เข้าอบรมหลักสูตรนวดแผนไทยเบื้องต้น 100 ชั่วโมง ที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จากนั้นมาเรียนเพิ่มเติมที่วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร ซึ่งเป็นของสมาคมนวดแผนไทย เพิ่มเติมอีก 150 ชั่วโมง เรียนจบได้วุฒิบัตรติดตัวมา 1 ใบ

การนวดนั้น รัชนกนำมาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในส่วนของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดัน ที่มักมีปัญหาปวดเมื่อยตามมาอันเนื่องมาจากโรค และนอกจากเพียบพร้อมด้วยบุคลากรแล้ว ห้องนวดของที่นี่ก็สวยงามจนน่าเอนกายลงนอนให้จิตอาสาบิบนวด แก่ปวดแก่เมื่อย หรือจะลองอบสมุนไพรให้เลือดลมเดินสะดวก ที่นี่ก็ยินดีให้บริการ...

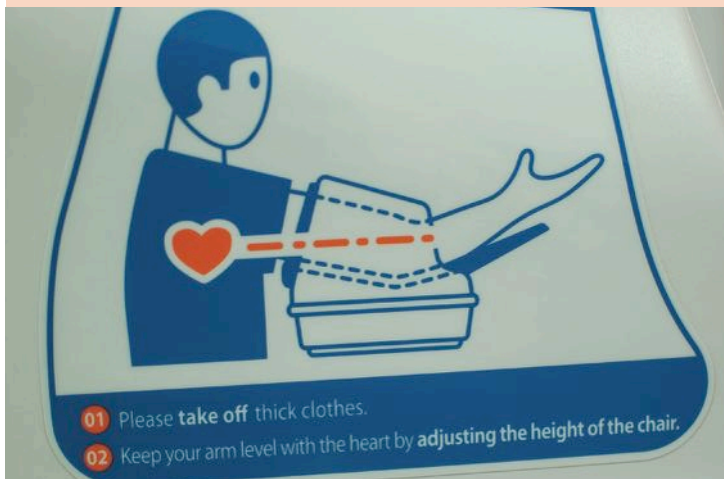
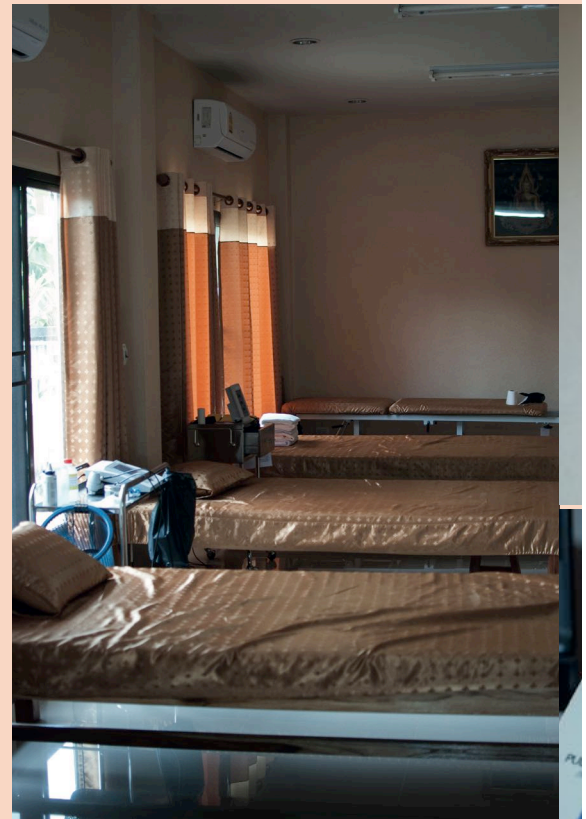

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย (ห้องกายภาพบำบัด)

ภายในห้องกายภาพบำบัดมีความคล้ายห้องพักในโรงแรม บรรยากาศแลดูผ่อนคลาย ความเป็นกันเอง มีเตียงให้บริการผู้ป่วย 4 เตียง มีอุปกรณ์ที่จำเป็นเพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย นอกจากนี้ บริเวณติดกันยังมีห้องฟิตเนสไว้ให้บริการผู้ป่วยที่เข้ามาทำกายภาพได้ฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายด้วย

วราทิพย์ คำเงิน นักกายภาพบำบัดประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแข เล่าให้ฟังว่า ภารกิจของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายมีอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน คือ 1. ภารกิจส่งเสริม 2. ภารกิจป้องกัน 3. ภารกิจรักษา 4. ภารกิจฟื้นฟู ทั้ง 4 ด้านนี้คือกิจกรรมที่ต้องดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องไปด้วยกันกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ในส่วนของการทำงานนั้น ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายจะเปิดให้บริการผู้ป่วยในวันทำการ ซึ่งผู้ป่วยที่สามารถเดินทางมาทำกายภาพเองได้ ก็จะมาที่ห้องกายภาพบำบัดนี้ ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกด้านการรักษาครบครัน แต่กรณีที่ผู้ป่วยไม่สามารถเดินทางมาด้วยตัวเองได้ วราทิพย์ก็จะดำเนินการออกเยี่ยมด้วยตัวเอง

วราทิพย์ คำเงิน

“ห้องกายภาพบำบัดนี้ตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลผู้พิการ ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต ในรายที่ทำกายภาพที่นี้ได้ก็จะดี แต่ก็มีจำนวนหนึ่งที่เป็นผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง อันนี้ต้องไปดูแลถึงบ้าน โดยจะมีการออกเยี่ยมในช่วงบ่ายของวันพุธกับวันศุกร์ ซึ่งกลุ่มอัมพฤกษ์อัมพาตจะเกี่ยวข้องกับงานกายภาพโดยตรง จึงต้องดูแลเป็นพิเศษ” วราทิพย์ เล่า

นอกจากนี้ยังมีผู้พิการอีกจำนวนหนึ่ง เช่น ผู้ป่วยหูหนวก ตาบอด ออทิสติก กลุ่มนี้ในส่วนของวราทิพย์จะออกเยี่ยมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ด้วยผู้ป่วยกลุ่มนี้จะมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านคอยช่วยดูแลอีกแรงหนึ่ง

ห้องกายภาพบำบัดของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายนี้ คนนอกสามารถเข้ามาใช้บริการได้ ในส่วนของผู้ป่วยที่ทำเรื่องเบิกได้ ศูนย์ฟื้นฟูฯ จะคิดค่าใช้จ่ายตามปกติ ผู้ถือสิทธิ์ประกันสังคม บัตรทอง ของโรงพยาบาลพุทธชินราชสามารถเข้าใช้บริการได้ตามสิทธิ์ แต่ถ้าเป็นคนตำบลสมอแข สามารถเข้ามาใช้บริการได้เลย ไม่คิดเงิน

เป็นคนสมอแขมันดีอย่างนี้เอง...

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย (แพทย์แผนไทย)

นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบันแล้ว ที่นี่ยังนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมกลับมาประยุกต์ใช้ในการรักษาผู้ป่วยในพื้นที่ด้วย อาทิ การใช้สมุนไพรพื้นบ้านมาประยุกต์ดูแลคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีนวดแผนไทย ซึ่งอาศัยจิตอาสาที่ผ่านการอบรมจนได้วุฒิบัตรรับรอง มาบริการผู้สูงอายุ ซึ่งมักมีปัญหาการปวดเมื่อยรวมถึงบุคคลทั่วไปที่ต้องการเข้ามาใช้บริการ

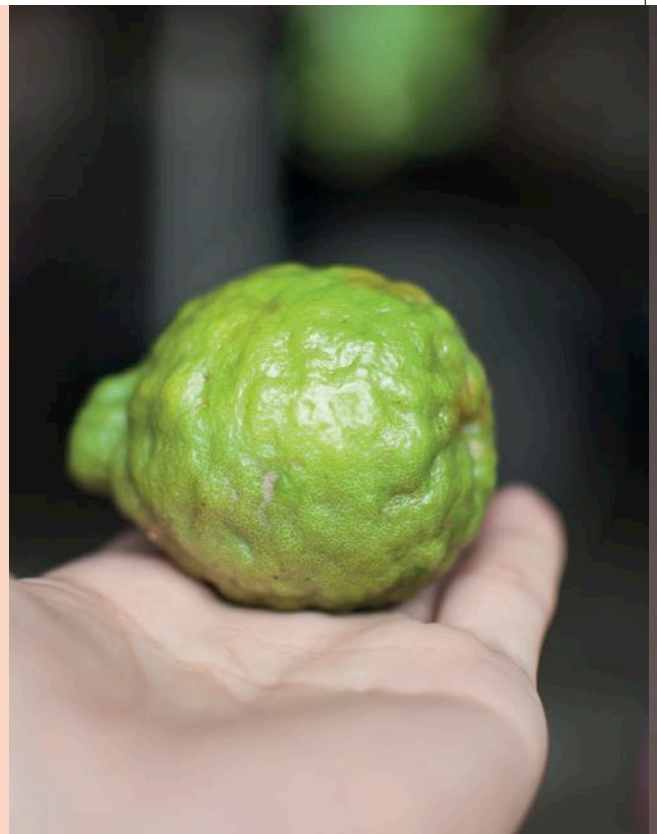
พนารัตน์ เขียวเงิน แพทย์แผนไทยประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแข เล่าให้ฟังว่า ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอแข นำภูมิปัญญาเข้ามาใช้ในงานรักษา 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1. การดูแลผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อม 2. การดูแลหญิงหลังคลอด 3. การดูแลผู้ป่วยอัมพฤกษ์อัมพาต

ตำบลสมอแขมีผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมจำนวนมาก อันเกิดจากวัย ลักษณะการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง หรือทำงานหนักเกินไป ในส่วนของการดูแลผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อนั้น มีการรักษาโดยใช้การนวดกดจุด ซึ่งผู้ป่วยสามารถมารับบริการได้ที่ห้องนวดแผนไทย

นอกจากนี้ ยังมีนวัตกรรมแผ่นแปะสมุนไพร ซึ่งเป็นสมุนไพรที่ปลูกภายในชุมชน ประกอบด้วยเถาเอ็นอ่อน ไพล ขมิ้น เถาวัลย์เปรียง พิมเสน การบูร นำมาบรรจุใส่ถุง แล้วนำไปแช่น้ำ ก่อนนำไปนึ่งคล้ายลูกประคบ นำมาแปะบริเวณที่ปวด

ในส่วนของผู้หญิงหลังคลอด พนารัตน์ อธิบายว่า จะเป็นการใช้สมุนไพรเพื่อให้มดลูกเข้าอู่เร็วขึ้น เบื้องต้นจะเป็นการช่วยนวดคลายกล้ามเนื้อ จากนั้นจะทำการตรวจประเมินเพื่อทำหม้อเกลือ โดยถักคลอตแบบธรรมชาติ ใช้เวลาพักฟื้นแค่ 7 วันหลังคลอดก็สามารถทำหม้อเกลือได้ แต่ถ้าเป็นกรณีผ่าคลอดต้องรอนานถึง 30 วัน เพื่อให้แผลผ่าตัดแห้งดีก่อน

“การทำหม้อเกลือนั้นจะใช้หม้อทะนิน ใส่เกลือ นำไปตั้งไฟ ฟังจากเสียงแตกของเกลือ จากนั้นจิตอาสาจะช่วยเตรียมยา มีใบพลับพลึง ผ้าขาวขนาด 50X50 เซนติเมตร วางตัวยาที่มี ไพล ขมิ้นชัน ตะไคร้ ผิวมะกรูด พิมเสน ใบส้มป่อย ใบมะขาม เกลือ การบูร ทำการเข้ายา หรือโสรกให้เข้ากัน จากนั้นเอาใบพลับพลึงวางแปะบนยา เอาหม้อที่เตรียมไว้วางลงบนใบพลับพลึงอีกที จากนั้น

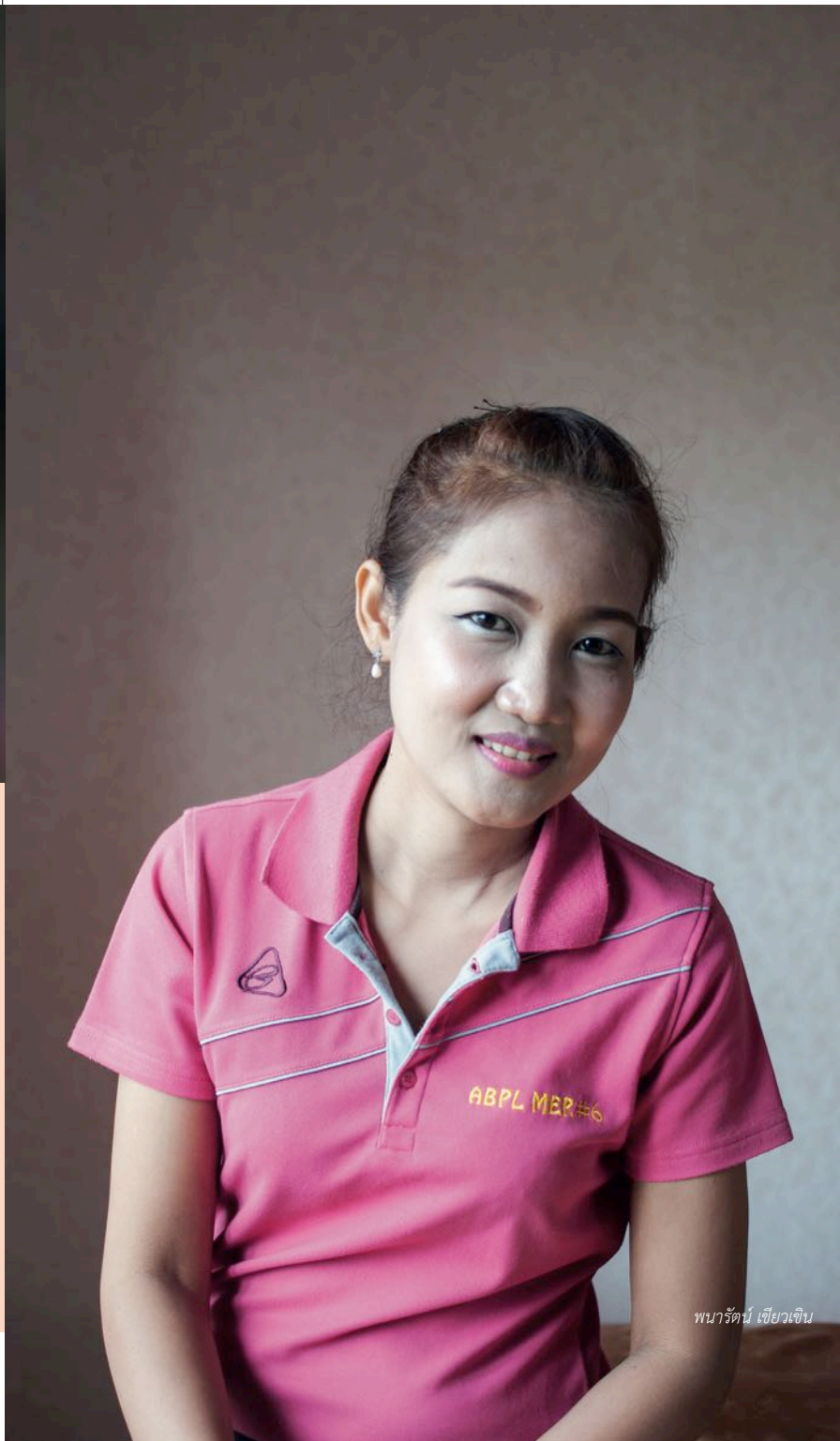

ห่อผ้าสี่มุมจนมีรูปร่างคล้ายลูกประคบ เอาไปวางบนท้องน้อยของผู้หญิงหลังคลอด จะช่วยให้หน้าคาวปลาไหลออกมา มดลูกจะเข้าอู่ได้เร็ว” พนารัตน์ อธิบาย

ในส่วนของผู้ป่วยอัมพฤกษ์อัมพาตนั้น จะรักษาด้วยการบีบนิ้ว โดยผู้ที่ไม่มีใครพามาที่ห้องนวด จะมีรถไปรับส่งถึงที่ ผู้ป่วยคนหนึ่งจะต้องได้รับการนวดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

นอกเหนือจากแผ่นแปะแล้ว เรือนอบสมุนไพรยังทำลูกประคบ ประยุณน้ำมันไพล โดยมีจิตอาสาผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำให้

นับเป็นโอกาสที่เพิ่มมากขึ้นของคนตำบลสมอแขที่มีระบบการดูแลสุขภาพครบวงจร โดยไม่มีใครถูกทอดทิ้งแม้แต่คนเดียว...

เกษตรกรรมแบบส้มอแซ

Local Agriculture

เห็นเป็นชุมชนที่มีความเป็นเมืองสูงแบบนี้ แต่ตำบลสมอแขกลับมีการเกษตรกรรมที่โดดเด่นไม่แพ้ที่ใด

ที่นี่ผู้คนส่วนหนึ่งยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยปลูกข้าวเป็นหลัก เกษตรกรที่นี่มีความสนใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวของตัวเอง มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ด้วยอาชีพเกษตรกรรมนั้นมีความเสี่ยง การมีกลุ่มจึงเป็นหลักประกันความเสี่ยงรูปแบบหนึ่ง

แล้วเห็นสี่แยกอินโดจีนพาดผ่านแบบนี้ เห็นตึกรามบ้านช่องขยายตัว แต่ที่นั่นกลับทำสวนผักคนเมือง เป็นตัวอย่างให้กับครัวเรือนอื่นๆ อีกมาก โดยใช้พื้นที่รกร้างว่างเปล่าในหมู่บ้าน ทำการปลูกพืชสวนครัว เลี้ยงปลา คนในหมู่บ้านสามารถเด็ดไปรับประทานกันได้ ไม่มีหวง เป็นการลดรายจ่ายภายในครัวเรือน และเปลี่ยนที่รกร้างให้เขียวข่มูไปด้วยพืชกินได้นานา

ไม่นับรวมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผลิตอาหารภายในรั้วของตัวเอง จากบ้านสู่บ้าน จนเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ทำเกษตรแบบผสมผสานในครัวเรือน แทบไม่ต้องซื้อหา วันหนึ่งแทบไม่ต้องใช้เงิน หยิบเก็บเอาจากในรั้วของตัวเอง...

สวนผักคนเมือง

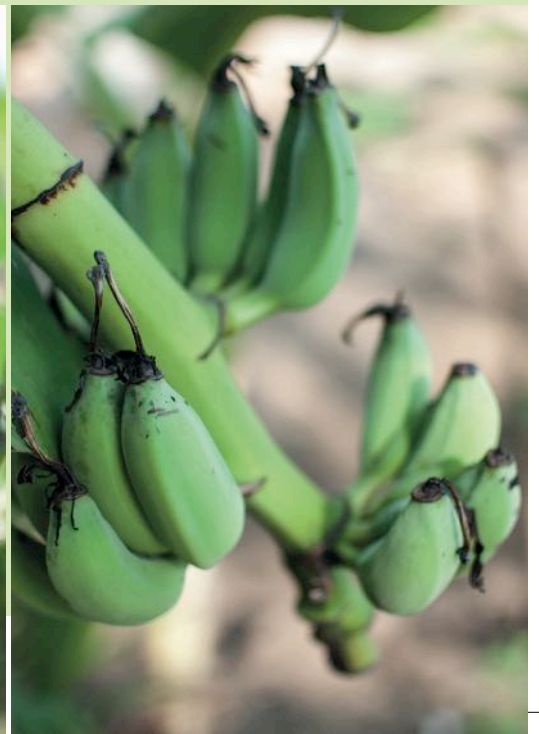
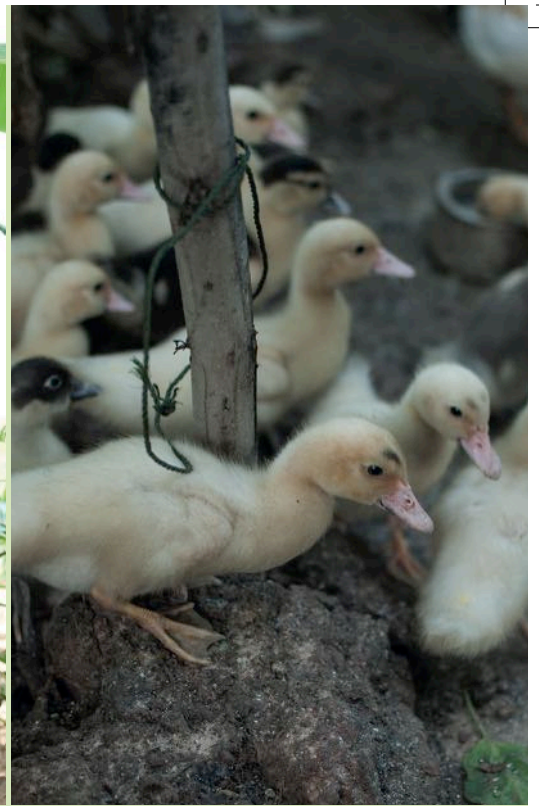
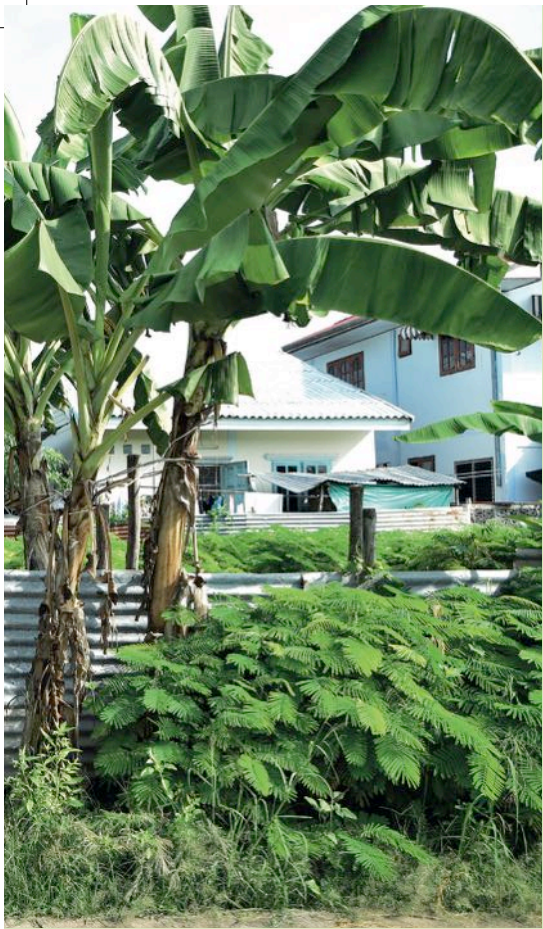
พื้นที่หมู่ที่ 7 หมู่บ้านพงศธร-ชินลาก เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง ที่ดินส่วนใหญ่ เป็นที่จัดสรรแบ่งขายเพื่อปลูกบ้าน คนใน หมู่บ้านล้วนเป็นคนต่างถิ่นที่ย้ายเข้ามาอาศัย แต่เชื่อหรือไม่ว่า ภายในชุมชนเมืองแห่งนี้ อุดมไปด้วยผักสวนครัวที่ปลูกอยู่ตามริมรั้ว และพื้นที่ว่างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ของหมู่บ้าน มีการทำบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ชาวบ้าน สามารถเก็บกิน แลกเปลี่ยนกันได้อย่างความ เอื้อเพื่อ

ร.อ.อุบล พุทธิรักษ์ เป็นอดีตกำนันตำบล สมอแข เพ็ญเกษียณอายุในปี 2557 นี้เอง หลังอยู่ในตำแหน่งมานานกว่าทศวรรษ อดีต ของกำนันเป็นทหารผ่านศึก วาจาคำพูดตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม อดีตกำนันผู้นี้เป็นนักพัฒนาตัวจริง เป็นที่นับถือของลูกบ้านตำบล สมอแข และเห็นอย่างนี้ ร.อ.อุบลเป็นนักปลูกต้นไม้ด้วยด้วย

ตั้งแต่ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านพงศธร-ชินลาก ในราวปี 2531 อุบล เริ่มปลูกพืชผักสวนครัวในบริเวณบ้านของตนเอง ริมรั้วซึ่งส่วนใหญ่ จะเห็นนิยมปลูกดอกเข็ม หรือไม้ประดับอื่นๆ แต่อุบลกลับเลือก ปลูกผักกินได้แทน เมื่อออกผลก็แบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน

“บ้านที่ทยอยเข้ามาปลูก ส่วนใหญ่รู้จักกัน ก็มาขอผักไปทำกิน พอขอบ่อยๆ เข้า เลยเพาะพันธุ์แจกให้เอาไปปลูกที่บ้าน บางบ้าน ไม่มีความรู้ก็ไปปลูกให้” อดีตกำนันเล่าด้วยรอยยิ้ม

หากการส่งเสริมให้ลูกบ้านเริ่มปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้อย่างจริงจัง เกิดขึ้นในช่วงที่อุบลดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นจน ตามเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์ชุมชน เขต 6 ช่วงระหว่างปี 2550 -2552 โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ พร้อมทั้งชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชน ให้ใช้พื้นที่ว่างเปล่า ภายในบริเวณบ้าน ริมรั้วบ้าน และพื้นที่รกร้างว่างเปล่าของหมู่บ้าน มาใช้ประโยชน์

“เราขออนุญาตจากเจ้าของพื้นที่ ในส่วนที่ไม่มีเจ้าของก็อาศัย ช่วยกันดูแล ปลูกทั้งผักผลไม้ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผัก ทั้ง ตะไคร้ โหระพา กะเพรา ข่า มะกรูด ถั่วฝักยาว มะเขือ พริก มะนาว ชะอม กระถิน กับอีกหลายอย่าง ผลไม้จะมีกล้วยเป็นหลัก นอกจากนี้ยัง เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ”

กว่าจะผ่านมาถึงวันนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย กับการรวมผู้คนจาก ต่างทิศต่างถิ่นให้เป็นกลุ่มก้อน จนมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน เพื่อ สร้างชุมชนเมืองให้น่าอยู่ และเป็นแบบอย่าง โดยแต่ละเดือนจะมีการรวมตัวกันที่บ้านคณะกรรมการ มีการทำอาหารจากผัก ปลา กบ ที่เลี้ยงไว้มารับประทานกัน

“สิ่งที่เกิดขึ้นที่บ้านหมู่ที่ 7 นี้ การันตีว่า ทำได้จริง ไม่ต้องเขียน นโยบายที่สวยงาม ทำรูปธรรมให้เกิดกับชุมชน ผู้คนบ้านนี้มีที่มา หลากหลาย ไม่มีใครมีอาชีพเกษตรกร แต่วันนี้แทบทุกบ้านปลูกผัก ริมรั้วทั้งนั้น”

พืชผักสวนครัวริมรั้ว หรือตามพื้นที่สาธารณะในพื้นที่บ้านหมู่ที่ 7 นั้น ชาวบ้านสามารถเก็บกินได้ ในส่วนของปลา กบ จะมีการจำกัด ตัว แบ่งกันรับประทานในชุมชน

ใครผ่านมาบ้านพงศธร-ชินลาภ จะเห็นว่าทุกบ้านมีผักสวนครัว ติดบ้าน ตามรั้ว หรือริมทาง ทั้งหมดล้วนกินได้ เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตที่ แจกผักฟรีตลอดฤดูกาล ขอแค่ความร่วมมือในการดูแล นอกจากจะ ช่วยให้บ้านน่ามองแล้ว ยังช่วยลดรายจ่าย ที่สำคัญยังเป็นการแสดง

ให้เห็นว่า ชุมชนเมืองก็สามารถประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับตัวได้

ปัจจุบัน ร.อ.อุบล ไม่ใช่กำนันแล้ว แต่ผู้คนยังเรียกกำนันติดปาก ด้วยความสามารถระดับนี้ จึงไม่แปลกที่อุบลได้เป็นประธานสภาเกษตรกรจังหวัดพิษณุโลก กระนั้นในยามว่างของอุบล ก็ยังคงขลุกอยู่ในพื้นที่หลังบ้าน กับพืชผักสวนครัว บ่อเลี้ยงปลา ทั้งยังมีเป็ด ห่าน ไก่ขวง ไก่ไข่ เป็นความสุขที่เรียบง่ายและลงตัว...

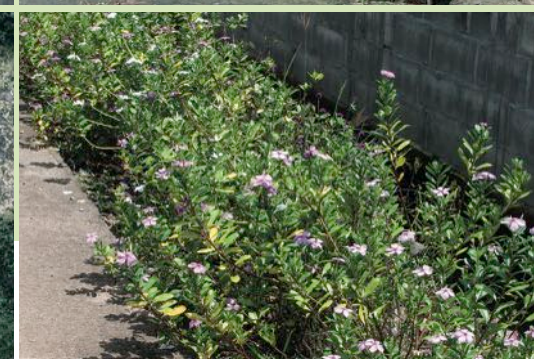
บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

บ้านลาดบัวขาว หมู่ที่ 2 นั้น เป็นหมู่บ้านที่มีความเป็นชนบทมากที่สุดในตำบลสมอแข ที่นี่ไม่มีแม่กระทั่งร้านอาหาร ร้านค้าชำในหมู่บ้านก็น้อยจนนับนิ้วจากมือข้างเดียวได้สบาย ข้าวของในร้านก็ไม่พร้อมสรรพ ชาวบ้านที่นี่จึงแก้ปัญหาด้วยการทำซูเปอร์มาร์เก็ตในบ้านเสียเลย

คงกล่าวเกินจริงไปสักหน่อย แต่ที่นี้ก็อยู่กันแบบพอเพียงจริงๆ โดย สมัย แดงโต ส.อบต.บ้านลาดบัวขาว ย้อนความให้ฟังว่า บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เกิดขึ้นราวปี 2553 ในช่วงนั้น จ.ส.อ.ชอบ แดงโต เป็นผู้ใหญ่บ้าน ขณะที่มีสมัยเอง เป็นสมาชิก อบต.หมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นแกนนำในการทำบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการทำเพื่อบริโภคในครัวเรือน เหลือจึงนำไปขาย

“วันหนึ่งมีทหารกองพลพัฒนาที่ 3 เข้ามาช่วยส่งเสริม

และพัฒนาบ้านหมู่ที่ 2 ให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เขาช่วยสอนพวกเราชาวบ้านให้เริ่มเลี้ยงกบ เลี้ยงปลาในบ่อหิน รวมถึงปลูกผัก ทำปุ๋ย โดยมีงบประมาณสนับสนุนจาก อบต.สมอแข อีก 10,000 บาท เพื่อมาซื้อพันธุ์ปลา ซื้อผ้าพลาสติก วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เริ่มต้นนำร่อง 10 ครัวเรือน ก่อนขยายออกไปทั้งหมู่บ้าน” สมัยเล่า

ด้วยความที่ผลผลิตของแต่ละบ้านล้วนปราศจากสารเคมี หรือสารพิษอันตรายใดเจือปน ชาวบ้านจึงไม่เพียงได้บริโภคผักที่มีคุณภาพดี ไร้สารพิษตกค้างเจือปน ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

“เมื่อถึงวันหยุดที่ตลาดสี่เหลี่ยมของชุมชน ฉันจะรวบรวมผักปลอดสารของชาวบ้านในหมู่บ้านเพื่อไปวางขายที่ตลาด มีผักแทบทุกอย่าง แต่อย่างบ้านฉันเองปลูกมะเขือ พริก แล้วก็อีกหลายอย่าง แต่ที่เป็นรายได้ก็คือการเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา แล้วยังปันพริกแกงขายด้วย อยู่แบบเรียบง่าย ไม่เร่งรีบอะไร” สมัยทิ้งท้าย...

โรงสีชุมชนบ้านลาดบัวขาว

ยังคงอยู่ที่บ้านลาดบัวขาว อย่างที่บอกไปแล้ว ที่นี่เป็นหมู่บ้านที่มีความเป็นชนบทมากที่สุดในตำบลสมอแข ส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก เมื่อมีข้าวเปลือก ก็ต้องส่งโรงสี บังเอิญว่าที่นี่โชคดีที่มีผู้นำสนับสนุน

ราวปี 2550 แฉล้ม ต่าหนิงาม อดีตผู้ใหญ่บ้าน ได้นำเรื่องไปหารือ จ.ส.อ.ชอบแดงโต ผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้น พร้อมด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประจำหมู่ที่ 2 และกรรมการหมู่บ้านร่วมหารือ เพื่อหาวิธีการตั้งโรงสีข้าวชุมชน

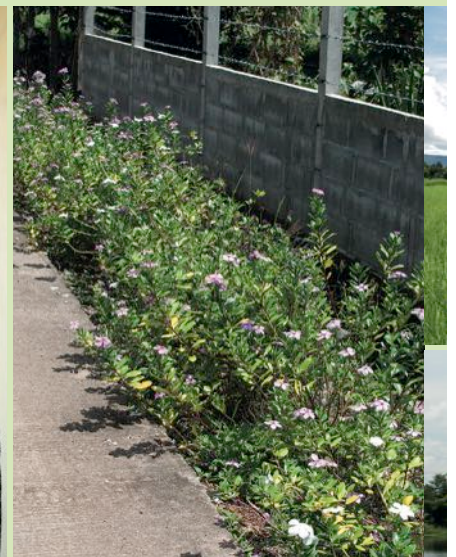
ประจวบเหมาะว่า ในปีต่อมา รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน ทางบ้าน

หมู่ที่ 2 จึงได้ของบประมาณสำหรับทำโรงสีข้าว โดยทำการซื้อเครื่องสี และอาศัยที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านเพื่อสร้างโรงเรือน แต่กลับไม่สามารถดำเนินการได้ทันที ด้วยขาดประสิทธิภาพด้านเทคนิคระบบไฟฟ้า เครื่องสีข้าวที่ต้องใช้ไฟฟ้าแบบ 3 เฟส จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน 2551 จึงได้จัดตั้งกลุ่มเพื่อรวมเงินประมาณ 50,000 บาท มาใช้ในการติดตั้งระบบไฟฟ้า

โรงสีชุมชนบ้านลาดบัวขาวเปิดดำเนินการจริงในเดือนกุมภาพันธ์ 2552 โดย สมัย แดงโต ส.อบต. เล่าว่า การใช้บริการโรงสีนั้น ชาวบ้านไม่ต้องเสียเงินสักบาทเดียว ทางโรงสีชุมชนจะขอรับกับปลายข้าว โดยมีแฉล้ม ต่าหนิงาม อดีต

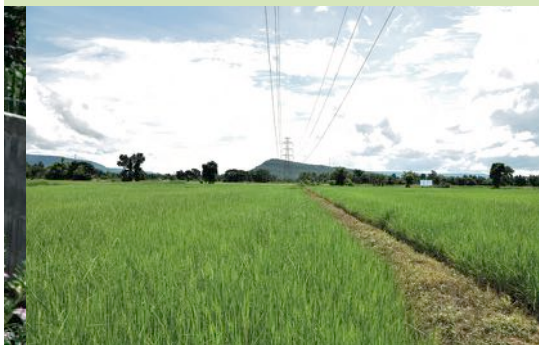
สมัย แดงโต

ผู้ใหญ่บ้านอีกคนเป็นผู้ดำเนินการ โดยโรงสีชุมชนดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้โรงสีชุมชนอยู่ได้ ทางคณะกรรมการจึงเริ่มทำการสีข้าวขายภายใต้แบรนด์ของตัวเอง โดยมีการออกแบบตราสัญลักษณ์บนถุงบรรจุภัณฑ์ของกลุ่ม

นี่ก็เป็นการดิ้นເອິກหนึ่งของชาวบ้านที่จับต้นชนปลาย จากความไม่รู้ สู่การพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น จนมีวันนี้...

กลุ่มทำนารุ่นใหม่บ้านหนองตอ

เมื่อเมืองเริ่มรุกคืบเข้ามา ถนนหลวงสายหลักตัดผ่านตำบลสมอแข คนจำนวนหนึ่งเห็นความสบายอยู่เบื้องหน้า เปลี่ยนที่ดินเป็นเงินก้อนเพียงสะบัดปากกา กระนั้นยังมีคนอีกจำนวนหนึ่งที่ยังคงทำนาหาเลี้ยงชีพบนผืนดินของบรรพบุรุษ แต่การทำเกษตรกรรมก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเสมอไป มักมีอุปสรรคเข้ามาชวนให้ถอดใจกันอยู่ทุกวัน

สมพงษ์ เรืองหน่าย เป็นชายวัยกลางคน พุดจาเสียงดังฟังดูห้าว เห็นคุยเล่นคุยสนุกแบบนี้ สมพงษ์เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านหนองตอ

แต่เดิมนั้น สมพงษ์มีอาชีพรับเหมางานไม้ กระทั่งผู้เป็นบิดาเสียชีวิต ทิ้งที่นาไว้ให้สืบทอด ความคิดในเวลานั้นไม่มีความลังเลใดๆ สมพงษ์ตัดสินใจออกมาเป็นชาวนาเต็มตัว หากแต่เขาเลือกวิถีการทำงานในแบบของตัวเอง

เมื่อได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน สมพงษ์เห็นลูกบ้านของตนเองมีปัญหาคล้ายคลึงกัน คือการกู้ยืมเงินนอกระบบ จึงมีความคิดในการจัดตั้งกลุ่มทำนารุ่นใหม่บ้านหนองตอขึ้น มีการระดมเงินทุนจากสมาชิกหุ้นละ 100 บาท เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนกู้ยืมเงินสำหรับหมุนเวียนในการทำเกษตรกรรม โดยสมาชิกต้องเป็นลูกบ้านหมู่ที่ 1 บ้านหนองตอ และต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรมเท่านั้น

กลุ่มทำนารุ่นใหม่บ้านหนองตอมีคณะกรรมการ อันได้แก่ ประธาน รองประธาน เทรย์ญิก คณะกรรมการ และมีฝ่ายตรวจสอบอีก 3 คน ซึ่งฝ่ายตรวจสอบนี้จะทำหน้าที่คัดกรองคุณสมบัติ รวมถึงตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่กู้จากกลุ่มไป และทุก 2 ปี จะมีการคัดเลือกกรรมการใหม่

“ถ้าคุณเป็นเกษตรกร แต่คุณอยากได้โทรศัพท์ใหม่ให้ลูก มาขอกู้เรา เราไม่ให้ ทุกคนที่เข้ามาในกลุ่มต้องผ่านการตรวจสอบ เบื้องต้นเข้ามาต้องมีบัตรเกษตรกรทำนา เพราะเดี๋ยวนี้มีการขึ้นทะเบียนกันอยู่แล้ว ที่สำคัญกู้เงินไปเราก็มีฝ่ายตรวจสอบดูว่า นำเงินไปใช้ในการเกษตรจริงหรือไม่” สมพงษ์เล่า

เกษตรกรรมที่ว่านี้ ทั้งหมดทำนาเป็นหลักทั้งสิ้น โดยกลุ่มจะมีการเปิดกู้ปีละ 2 ครั้ง เท่ากับฤดูทำนา หากบ้านใดทำนา 3 ครั้งต่อปี ถือว่าไม่อยู่ใน

สมพงษ์ เรืองหน่าย

คุณสมบัติของการเข้าเป็นสมาชิก เงินกู้ส่วนใหญ่นั้น ก็เพื่อไปซื้อปุ๋ย ซ่อยา ซึ่งสมพงษ์ยอมรับว่า ยังมีการใช้อยู่ แต่เมื่อมีการรวมกลุ่มกัน ลักษณะนี้ ก็มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อลดการใช้เคมีให้เหลือน้อยที่สุด

ทุก 6 เดือน ที่มีการเปิดกู้ สมาชิกสามารถซื้อหุ้นเพิ่มได้ รวมถึงมีการแจกปันผลให้กับสมาชิกร้อยละ 80 อีกร้อยละ 20 ถูกหักเข้ากลุ่ม การกู้แต่ละครั้งนั้นใช้คนค้ำประกัน 2 คน

“ตั้งแต่เริ่มรวมกลุ่มมา ถ้าไม่เจอปัญหานักอย่างน้ำท่วมใหญ่ สมาชิกไม่มีปัญหาค้างชำระเลย ครั้งนั้นน้ำท่วมก็ช่วยกัน ผ่อนผันให้ เพราะเงินทั้งหมดเป็นเงินของพวกเราชาวนาด้วยกัน แล้วเขารู้ว่าเงินตรงนี้คือแหล่งทุนที่มีดอกเบี้ยถูก มีปันผล มีความช่วยเหลือ” สมพงษ์เล่าด้วยความภูมิใจ

ปัญหาเมล็ดพันธุ์ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งของเกษตรกร ทางกลุ่มจึงทำเมล็ดพันธุ์กันเอง และขายให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยนำเงินกำไรส่วนหนึ่งเข้ากลุ่ม ที่เหลือคืนให้กับสมาชิกที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ขึ้น โดยกลุ่มเน้นที่พันธุ์ข้าว พืชปลูก 2 ซึ่งสมพงษ์ สำนัพบว่า ต้องเน้นพันธุ์ข้าวที่มีตลาดรองรับ กลุ่มมีกฎระเบียบในการทำนา เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้สินค้าขายได้

ในส่วนของการซื้อกลุ่มที่ชวนให้แปลกใจ สมพงษ์ อธิบายว่า ในกลุ่มได้พยายามคิดค้นเครื่องมือใหม่ๆ มาใช้ในการทำนา อย่างเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ ก็ทำใช้กันเอง เครื่องหยอดเมล็ด สมาชิกสามารถใช้บริการ เสียค่าใช้จ่ายไร่ละ 100 บาท ประหยัดเมล็ดพันธุ์ได้ 1 ถัง นอกจากนี้ ยังมีเครื่องพ่นยา เครื่องหว่าน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกองทุนเครื่องมือของกลุ่มด้วย

ปัจจุบันกลุ่มทำนารุ่นใหม่บ้านหนองตอมีสมาชิก 40 คน จำนวนหุ้นมากกว่า 800 หุ้น ถ้ามองว่าประสบความสำเร็จไหม แน่นอนว่าระดับหนึ่ง แต่เป้าหมายในอนาคตของกลุ่มทำนารุ่นใหม่ คือผลักดันกันให้สมาชิกให้มีการปลูกข้าวปลอดสาร ด้วยเชื่อว่า กำลังเป็นที่ต้องการของตลาด ถ้าหากไปถึงเป้าหมายนั้นได้ คงเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมมากทีเดียว...

เรื่องกล้วยๆ ของสมอแข

เกษตรกรบางคนในชุมชนตำบลสมอแข จังหวัดพิษณุโลกมีงานอดิเรกคือการปลูกกล้วย พวกเขารวมตัวกันในนามชมรมอนุรักษ์พันธุ์กล้วยบ้านดงประโดก ชมรมฯ นี้พูดคุยกันเรื่องกล้วย แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการปลูกกล้วย จนนำไปสู่การสะสมสายพันธุ์กล้วยที่หลากหลาย กระทั่งมีอยู่ในคลังกว่า 184 สายพันธุ์

ไพโรจน์ พวงทอง นักวิชาการเกษตรประจำองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข ย้อนความให้ฟังว่า เรื่องกล้วยๆ ของสมอแข เริ่มมาจากเกษตรกรคนหนึ่งมาปรึกษาเรื่องกล้วย ไพโรจน์จึงยุยงส่งเสริมให้เกษตรกรรายนี้รวมกลุ่มคนรักกล้วยเพื่อตั้งชมรมอนุรักษ์พันธุ์กล้วยขึ้น

“เขาก็ตกลงกันมาออกแบบแปลง ปลูกแบ่งตามสายพันธุ์ แล้วเราก็เก็บพันธุ์กล้วยที่เขาทิ้ง รวบรวมไว้ พันธุ์ไหนไม่มีเราก็ไปหาามาไว้ หาซื้อตามงานเกษตรบ้าง มาปลูกรวมในพื้นที่เดียวกัน” ไพโรจน์เล่าด้วยรอยยิ้ม

ปัจจุบันกล้วยจำนวนกว่า 184 สายพันธุ์ ถูกรวบรวมไว้ในสวนกล้วยของชมรม กล้วยสายพันธุ์แปลก เช่น กล้วยหอมวิลเลียม เป็นลูกผสมระหว่างกล้วยหอมและกล้วยกล้วย ผลหนึ่งมีความยาว 1 ศอก กล้วยงาช้าง กล้วยนมหมี กล้วยพม่าแหกคุก กล้วยสายพันธุ์เหล่านี้ดึงดูดความสนใจของชาวบ้านในชุมชนและท้องตลาด

“รู้จักกล้วยพม่าแหกคุกมัย เป็นกล้วยที่คนพม่าสมัยอยุธยากินแล้วสามารถแหกคุกได้ คือกินแล้วมีกำลังมาก ลูกใหญ่กลิ่นหอม น้ำตาลในกล้วยสูง เมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้าแล้ว มีน้ำตาลสูงกว่ามาก” ไพโรจน์เล่าพร้อมกับหัวเราะออกมา

การปลูกกล้วยเป็นงานอดิเรกที่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรกลุ่มนี้ได้ กล้วยบางสายพันธุ์สามารถขุดหน่อขายได้หน่อละ 500-1,000 บาท ที่สำคัญกล้วยยังเป็นอาหารหลักอันดับ 3 ของโลก

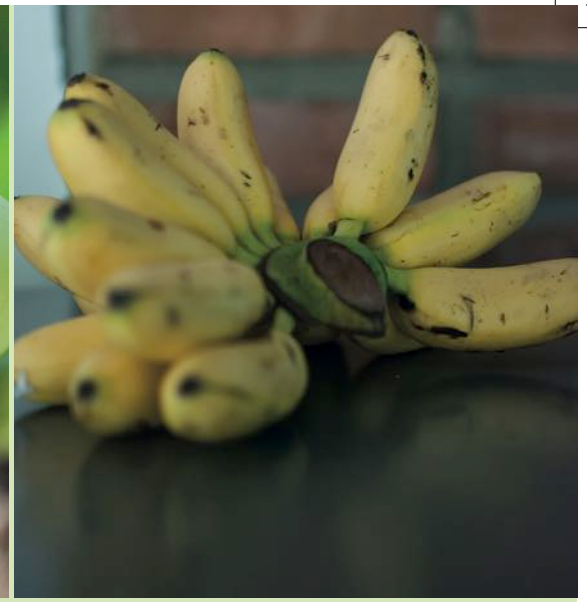
“กรณีที่เราเจอกล้วยพันธุ์ดีๆ เรานำไปแปรรูปเป็นอาหารผู้ป่วย

อย่างอาหารเสริมสำหรับนักเพาะกายก็แปรรูปมาจากพืชตระกูลกล้วย พอเรารู้ว่ากล้วยมีคุณสมบัติอย่างไร ก็ไปส่งเสริมการปลูกกล้วยพันธุ์นั้น กล้วยตัวนี้มีคุณสมบัติอย่างไร เหมาะกับตลาดแบบไหน ก็ไปส่งเสริมการปลูก อย่างตำบลของเรามีโรงงานผลิตกล้วยตาก ก็คือ กล้วยมะลิอ่อน เราก็คัดสายพันธุ์ดีๆ แล้วนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก อาชีพรองลงมาก็คือขายพันธุ์”

สำหรับประโยชน์ทางอ้อมของกล้วยน้ำว้า สามารถด้านทานเปลือกได้ เกษตรกรแห่งตำบลสมอแขจะนำกล้วยที่เหลือไปหมักเป็นน้ำหมักใช้ในไร่นา เป็นสารชีวภัณฑ์ทางการเกษตร

“ในทางการเกษตร เขามองว่า การจะหาสารชีวภัณฑ์ Biopeptide ต้องดูคุณสมบัติของมัน อย่างโรคตายพราย ใบมันจะค่อยๆ เหลือง เมื่อออกปลี ก็จะตาย เป็นอย่างนี้ทุกครั้ง เขาเรียกว่าโรคตายพราย ถ้าเป็นคนจะเรียกตายท้องกลม โรคนี้มีเชื้อราชนิดหนึ่งชื่อ

Fusarium wilt แต่เชื้อราตัวนี้กลับมีส่วนสนับสนุน คือมันจะไปกัดกินเปลือกได้ เขาก็ทำน้ำหมักกล้วยแล้วฉีดป้องกันเปลือกในนา เพราะเจ้าเชื้อราตัวนี้เมื่อไปอยู่ในนามันไม่มีอาหารกินก็ไปกินเปลือกแทน นี่คือผลทางอ้อม”

กล้วยในสายตาของไพโรจน์เป็นเรื่องเดียวกับเกษตรกรรมยั่งยืน เพราะคือการอนุรักษ์สายพันธุ์ โดยไพโรจน์เล่าให้ฟังว่า ในสมัยมิชชันนารีเข้ามาสำรวจประเทศไทย กล้วยมีทั้งหมด 300 กว่าสายพันธุ์ แต่ตอนไพโรจน์ทำวิทยานิพนธ์เหลือ 254 สายพันธุ์ ตอนนี้เหลือ 180 กว่าสายพันธุ์

ไพโรจน์ บอกว่า ที่ทำชมรมอนุรักษ์พันธุ์กล้วย เพราะอยากให้เกิดการพึ่งพาตัวเอง ถ้าเกิดกรณีข้าวมีปัญหา อย่างน้อยเรามีทางเลือกกินกล้วยแทนได้ ทุกวันนี้คนไทยกินกล้วยตาก กล้วยปั่น แต่ไม่ได้กินกล้วยไทย กล้วยมาจากลาว เวียดนาม เพื่อมาขายคนไทย เพราะคนไทยไม่ยอมปลูกกล้วย ต้องนำเข้า ทั้งที่จริงนี่คือความมั่นคงทางอาหาร กล้วยปลูกง่าย ปลูกหัวไร่ปลายนาก็ได้ ฉะนั้นในที่ดิน 1 งาน เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้ให้กับตัวเองด้วย

“ในสมัยพุทธกาลมีบันทึกถึงข้าวพันธุ์หนึ่ง หุงได้เม็ดละหม้อ กอละเกวียน แต่ความจริงแล้วมันคือกล้วยกล้วยชนิดหนึ่งที่เวลากินต้องทำให้สุก ที่สำคัญกล้วยยังเป็นอาหารสำคัญของคนแอฟริกา ที่นั่นจะปลูกกล้วย เพื่อทำแป้งกล้วย และอาหารอีกหลายอย่าง มีกล้วยไม่อดตาย” ไพโรจน์ทิ้งท้าย...

หมายเหตุ : คัดและปรับปรุงจากหนังสือ ‘ชื่อยั่งยืน นามสกุลยั่งยืน’

สิ่งแวดล้อมของสมอแข

Environment

ตำบลสมอแขเป็นชุมชนกึ่งเมือง มีสี่แยกอินโดจีนนำความเจริญเข้ามาใกล้ขีด ชุมชนดั้งเดิมจึงต้องปรับตัวตาม

หากที่นี้ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่พยายามรักษาสีงแวดล้อมของชุมชนให้คงเดิม ด้วยถนนหลวงนำพาคนต่างถิ่นผ่านเข้ามามากมาย บ้างไม่เพียงแค่ผ่านมา หากยังนำขยะเข้ามาในชุมชน โยนทิ้งตามข้างทาง เป็นทัศนียภาพที่ไม่น่ามอง ทำให้ชุมชนต้องร่วมมือกันจัดการ

นอกจากนี้ยังมีธนาคารสิ่งแวดล้อม คือธนาคารต้นไม้ และธนาคารขยะ

ชื่อของธนาคารต้นไม้ นั้น ไม่ใช่การรับฝากต้นไม้ หากแต่เป็นการส่งเสริมให้คนปลูกต้นไม้ โดยมีข้าราชการครูวัยเกษียณเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการผลักดันให้คนปลูกต้นไม้

ในส่วนของธนาคารขยะนั้น ก็เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนดำเนินการคัดแยกขยะ ที่นอกจากจะช่วยให้การจัดการขยะเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ภายในกลุ่มด้วย...

ឆាន់ ភ័ស្ត

ธนาคารต้นไม้ ปลุกไว้ในใจคน

ภายในบ้านที่ร่มรื่นไปด้วยไม้ใหญ่ ติดกับที่ทำการ อบต.สมอแข เป็นบ้านของ มานะ ภูแส ข้าราชการเกษียณอายุ มานะเคยเป็นครูประถมในโรงเรียนจำการบุญ และยังคงเป็นถึงรองนายก อบต.สมอแข

คนตำบลสมอแขเรียก ‘อาจารย์มานะ’ กันชินปาก นี่ถือเป็นบุคลากรอันมีค่าของตำบลสมอแข กิจกรรมการ

พัฒนาต่างๆ ภายในตำบลเกิดขึ้นจากการริเริ่มของมานะ ผู้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการสร้าง และพัฒนาบุคลากร จนกิจกรรมการพัฒนานั้นสามารถอยู่ได้ จึงหลบลากออกมาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งวันนี้ มานะกำลังเพาะกล้าพันธุ์ของ ‘ธนาคารต้นไม้’

มานะเริ่มต้นจากความพยายามที่จะรวมกลุ่มใหม่ หาที่ทางเพื่อปลุกต้นไม้ วันหนึ่งเปิดโทรศัพท์เจอเรื่องธนาคารต้นไม้ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงพยายามติดต่อจนได้คุยกับ พงศา ชูเนม นักอนุรักษ์แดนใต้ เพื่อพูดคุยเรื่องการจัดตั้ง ประจวบเหมาะพอดีว่า กลุ่มธนาคารต้นไม้มีสาขาอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก จึงได้คุยต่อกับ ดร.สาคร สร้อยสังวาลย์ เพื่อสร้างธนาคารต้นไม้ให้เกิดในพื้นที่ตำบลสมอแข

มานะเริ่มต้นตั้งกลุ่ม และมีการประชาสัมพันธ์ให้กับคนในพื้นที่ได้รับทราบ ถึงการก่อตั้งธนาคารต้นไม้สาขาสมอแข โดยมานะนั่งเป็นเลขานุการธนาคาร มีประธานเป็นอดีตป่าไม้เขต ที่ได้ยื่นแนวคิดของมานะผ่านวิทยุ ด้วยประสบการณ์และสายงาน มานะจึงเชิญให้ดำรงตำแหน่งประธาน

“แนวคิดหลักของธนาคารต้นไม้ คือการเชิญคนมาปลุกต้นไม้ โดยการปลุกต้นไม้ต้นหนึ่งถือเป็นมูลค่า 100 บาท ฝากไว้ แล้วจะมีดอกเบี้ยยต่อปีๆ ละ 5 บาท ไปจนจะตัดต้นไม้ต้นนั้นทิ้ง โดยคนหนึ่งจะต้องปลุกอย่างน้อย 9 ต้น แต่ไม่เกิน 2,000 ต้น เพื่อเป็นการป้องกันนายทุนมาแสวงหาผลประโยชน์จากดอกเบี้ย ธนาคารต้นไม้มีสมุดคู่มือปลูกเหมือนธนาคาร ปลูกวันไหน เทาไร แต่หลักการนี้ยัง

เป็นเพียงแนวคิดที่ยังไม่เป็นรูปธรรม เพราะทางภาครัฐยังไม่ตอบสนองกับแนวความคิดนี้”

กระนั้น มานะยังมุ่งมั่นผลักดันตั้งกลุ่มขึ้นมา เวลานี้มีสมาชิก 58 ราย แม้ผลลัพธ์จะไม่ชัดเจนหรือหนักแน่นเพียงพอ แต่อย่างน้อยก็ถือว่าได้ปลุกต้นไม้ในใจคน โดยอาจารย์มานะพยายามประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย เพื่อให้คนเข้าร่วมกันมากขึ้น

ธนาคารต้นไม้สาขาลำปางนั้นผลักดันให้คนปลูกพืชเศรษฐกิจ แต่มานะเลือกต้นยางนา ด้วยได้แรงบันดาลใจจากในหลวงที่ทรงนำต้นไม้ไปปลูกในสวนจิตรลดาถึง 1,096 ต้น โดยในหลวงให้เรียกว่า ต้นหมายบ้านหมายเมือง ด้วยต้นยางนามีลักษณะสูง ใหญ่ เบรียวสามารถมองเห็นได้แต่ไกล

“ตอนนี้ตำบลสมอแขปลูกต้นยางนาไปแล้วกว่า 2,000 ต้น แต่ผมกำลังพยายามทำให้ได้หมื่นต้น ทุกวันนี้ผมได้เพาะเมล็ดพันธุ์ต้นยางนาให้สมาชิกหรือใครก็ตามที่สนใจนำไปปลูก”

แม้ภาครัฐจะยังไม่ตอบรับ แต่มานะไม่เคยย่อท้อ ทุกวันนี้มานะกระตุ้นสมาชิกผ่านระบบสวัสดิการของกลุ่ม โดยสมาชิกที่คลอดบุตรนั้นจะได้รับเงิน 500 บาท ซึ่งเป็นส่วนที่อาจารย์มานะมอบให้ แต่มีข้อแม้ว่าต้องนำไปฝากให้ลูก แล้วยังต้องปลุกต้นไม้ 1 ต้น ให้เป็นตัวแทนของเด็กที่เกิดใหม่ เป็นต้นไม้ประจำตัวเด็ก โดยจะต้องดูแลต้นไม้ต้นนั้นไปอีก 2 ปี ในช่วง 2 ปีจะมีให้ปีละ 100 บาท พอพ้น 2 ปี ต้นยางนาก็สามารถอยู่ได้เองแล้ว...

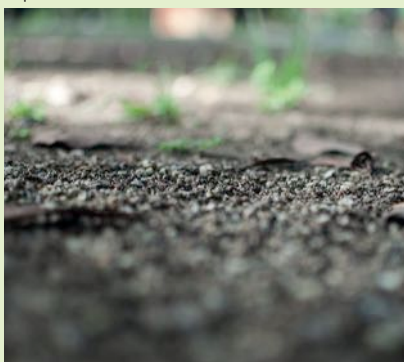
ธนาคารขยะบ้านดงประโดก

ช่วงราวปี 2553 มานะ ภูแส ซึ่งเป็นรองนายก อบต.สมอแข ในขณะนั้น เกิดความคิดริเริ่มที่จะทำธนาคารขยะขึ้นในชุมชนบ้านดงประโดก จึงได้พากลุ่มชาวบ้านไปดูงานที่ตำบลเนินมะปราง เพื่อเก็บข้อมูลเรื่องการคัดแยกขยะ ก่อนนำมาประมวลเพื่อจัดตั้งขึ้นในตำบลสมอแข

แรกเริ่มนั้น ธนาคารขยะบ้านดงประโดก หมู่ที่ 3 ใช้บ้านของ ผุสดี มรพงษ์ เจริญนิกุล กลุ่มธนาคารขยะ เป็นสถานที่ทำการของกลุ่มธนาคารขยะ แต่ปัจจุบันได้ย้ายเข้าไปในวัดศรีวนาราม ด้วยในปี 2555 ธนาคารขยะบ้านดงประโดกได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น จึงได้จัดสร้างที่ทำการใหม่ภายในเขตวัดศรีวนารามขึ้นแทน โดยนอกจากจะเป็นธนาคารรับซื้อขยะแล้ว ยังเป็นศูนย์เรียนรู้ธนาคารขยะอีกด้วย

ผุสดี เล่าว่า ตำบลเนินมะปรางเป็นตำบลที่มีขนาดเล็กกว่าตำบลสมอแขมาก มีความเป็นชนบท แต่ก็สามารถทำธนาคารขยะให้เป็นรูปร่างขึ้นมา ผ่านกระบวนการจิตอาสา

“ช่วงต้นที่กลับมาจัดตั้ง ไม่มีสถานที่ จึงใช้ที่บ้านไปก่อน โดยได้รับเงินงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดมา 40,000 บาท ซึ่งนำมาสร้าง

หลังคา เทปูน เพื่อดำเนินกลุ่มธนาคารขยะบ้านดงประโดก” ผุสดีเล่า

เริ่มต้นมีด้วยกัน 30 คน โดยประชาสัมพันธ์คนในหมู่บ้านให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก เสียค่าสมัคร 5 บาท และมีการซื้อหุ้นๆ ละ 10 บาท ตามความสมัครใจ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแขมอบถังน้ำหมัก และถังหมักเศษอาหารให้ในเบื้องต้น

การรับซื้อขยะจะมีขึ้นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยต้องเป็นวันอาทิตย์ ซึ่งทางกลุ่มจะประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายในชุมชน และคนที่

นำขยะมาขายส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ซึ่งเงินที่ขายได้ก็จะนำฝากไว้ส่วนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็นำเงินกลับไป

จุดประสงค์ของธนาคารขยะก็เพื่อให้คนในชุมชนรู้จักการคัดแยกขยะ เช่น ถ้าแยกพลาสติกใสมา ทางธนาคารขยะจะให้กิโลกรัมละ 20 บาท ถ้ารวมพลาสติกทั้งหมดมา ธนาคารขยะจะให้เพียง 5 บาทเท่านั้น โดยราคารับซื้อนั้นจะอ้างอิงกับร้านวงศ์พาณิชย์ ซึ่งทางกลุ่มจะเก็บรวบรวมขยะ แล้วจะทำการขายเดือนละครั้ง

แต่แต่ละปีจะมีการนำกำไรสุทธิมาปันผลคืนให้กับสมาชิก รวมถึงคืนเงินที่เก็บให้กับสมาชิกทั้งหมดด้วย เป็นการดำเนินงานปีต่อปี ในส่วนของกำไรนั้น ทางกลุ่มจะนำมาจัดสรร โดยแบ่งร้อยละ 5 เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 20 นำมาปันผลหุ้นและยอดฝากคืนให้กับสมาชิก ร้อยละ 50 เป็นค่าตอบแทนกรรมการ ร้อยละ 10 เป็นทุนการศึกษาพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 15 เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก

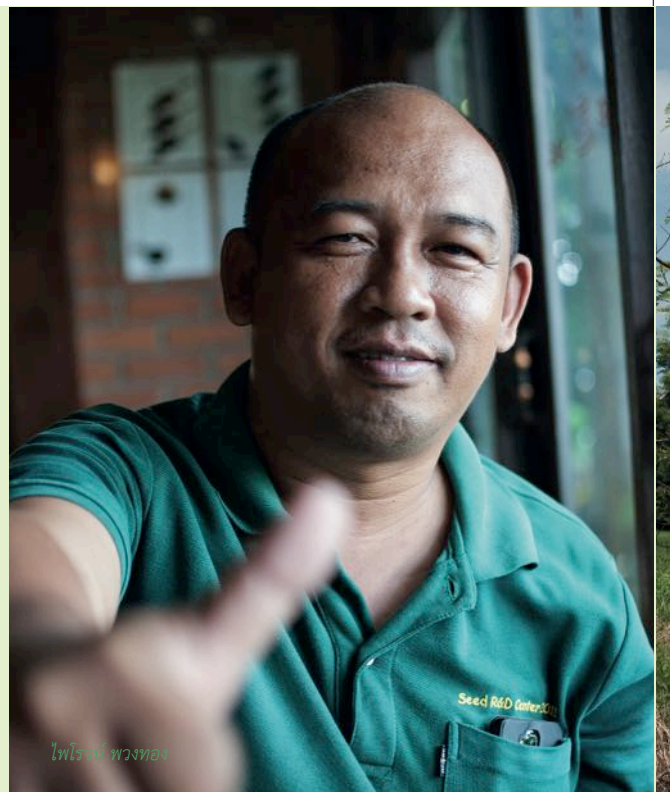
แม้จะไม่ใช่ว่ากลุ่มที่ใหญ่โต มีเงินหมุนเวียนมากมาย แต่ผุสดีก็รู้สึกภูมิใจ ด้วยครั้งหนึ่งเคยไม่แน่ใจว่าจะทำได้ หากวันนี้ กาลเวลาได้พิสูจน์แล้ว...

ครีมทาง ความงามที่กินได้

บริเวณริมทางบ้านหนองตอ หมู่ที่ 1 ถึงบ้านเนินมะคึก หมู่ที่ 6 นั้น เป็นถนนที่มีคนนอกใช้สัญจรผ่านจำนวนมาก ด้วยบรรยากาศริมทุ่งนาโปร่งตาชวนเพลินใจหรืออย่างไรไม่ทราบได้ ผู้ใช้รถส่วนมากถึงโยนขยะออกนอกตัวรถ มาตกเรียราดริมทางติดท้องนา ปัญหานี้เป็นเรื่องรวระดับตำบล ถึงที่ประชุม อบต.สมอแข กันเลยทีเดียว

ไพโรจน์ พวงทอง นักวิชาการเกษตรประจำองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข เล่าที่มาให้ฟัง ก่อนเสริมต่อไปว่า ปัญหาเข้าที่ประชุม อบต. ทุกฝ่ายร่วมหารือกันว่าจะแก้ปัญหายะยะอย่างไร เพราะสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดเก็บ รวมถึงเป็นทัศนียภาพที่ไม่น่ามองด้วย เพราะเป็นพื้นที่เจ้าของปัญหาใครผ่านมาไม่รู้ เขาก็โทษพื้นที่อยู่แล้ว

ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการปลูกต้นไม้ริมทาง แต่ด้วยความที่เป็นไหล่ทาง

ไพโรจน์ พวงทอง

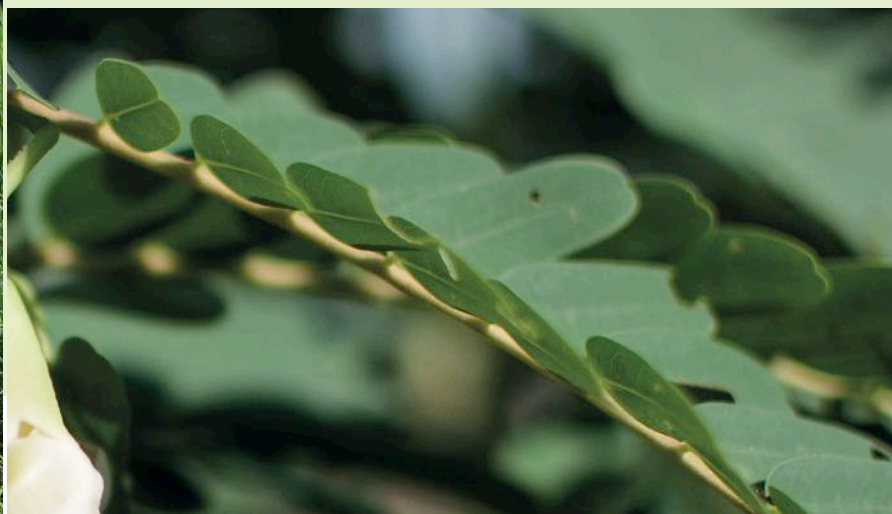

ลาดชัน การปลูกต้นไม้ใหญ่ทำไม่ได้ ต้องเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก จึงเห็นชอบให้ปลูกต้นแค ด้วยลำต้นไม่ใหญ่นัก โตเร็ว ดูแลง่าย ไม่มีกิ่งก้านมาเป็นปัญหา กวนใจในภายหลังอีก ที่สำคัญยังสามารถเก็บดอกแคไปรับประทานได้ด้วย

ชาวบ้านจากบ้านหนองตอและบ้านเนินมะคึกจึงร่วมด้วยช่วยกันคนละไม้คนละมือคนละแรงสองแรง เนรมิตริมทางให้ประดับประดาไปด้วยต้นแค

จากเดือนตุลาคม 2554 จนตอนนี้ก็ผ่านไป 3 ปีพอดี ต้นแคริมทางยังคงอยู่ และไม่มีขยะให้เห็นรอกตาอีกแล้ว จะมีก็แต่ดอกแคที่บานอยู่เต็มต้น สงสัยคนที่นี่คงกินดอกแคกันจนเบื่อแล้ว...

ให้ชุมชนช่วยดูแล

ให้ชุมชนช่วยดูแล

Welfare

ชุมชนชนบทนั้นเป็นชุมชนแห่งสวัสดิการ ด้วยเป็นสังคมที่อยู่ได้จากการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แม้จะไม่ดีเลิศ แต่ก็เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้คนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตำบลสมอแขมีกลุ่มสวัสดิการหลายกลุ่ม ซึ่งล้วนดำเนินการมานานกว่าทศวรรษ ผ่านแนวคิดที่ล้วนส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลได้รับความช่วยเหลือ ณ ที่นี้จะพาไปชมกลุ่มสวัสดิการ 2 กลุ่ม ซึ่งถือเป็นกลุ่มแกนหลักของระบบสวัสดิการประจำตำบลสมอแข...

จิตรา พวงคิด

ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มอุตสาหกรรมบ้านดงประโดก

“ตัวอย่างที่ดี มีค่ายิ่งกว่าคำสอน” เป็นป้ายคำคมชวนคิดที่ห้อยแขวนอยู่ในศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดก หรือเรียกให้ง่ายก็คือร้านค้าประจำชุมชน ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของสมาชิก และป้ายคำคมดังกล่าวนี้คือการตอกย้ำจุดยืนว่าร้านค้าชุมชนแห่งนี้ ไม่ขายเหล้าเบียร์และบุหรื

จิตรา พวงคิด พนักงานประจำศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดก กำลังจดบันทึกรายการซื้อของสมาชิกรายหนึ่งลงในสมุดบันทึก ด้วยที่ในเวลาที่มีสมาชิกมาซื้อสินค้า จะมีการบันทึกไว้ เพื่อเก็บเป็นสถิติรองรับการจ่ายปันผลตอนสิ้นปี

จิตรารู้จักสมาชิกแต่ละคนเป็นอย่างดี แทบไม่ต้องบอกขานชื่อก็สามารถลงยอดได้ถูกคน จิตราเล่าว่า จุดเริ่มต้นของศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดกนี้ เกิดจากอาจารย์มานะ ภูแส อยากให้ชาวบ้านรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน จึงปรับเปลี่ยนศูนย์จำหน่ายน้ำดื่มของ อบต.สมอแข มาเป็นศูนย์สาธิตฯ แห่งนี้

เริ่มต้นมีการเปิดรับสมัครสมาชิก โดยเสียค่าธรรมเนียม 50 บาท จากนั้นสมาชิกสามารถซื้อพันธุ์ละ 10 บาท โดยสามารถซื้อเท่าไรก็ได้ การซื้อพันธุ์นั้นจะมีผลกับเงินปันผลหุ้นในตอนสิ้นปี ไม่รวมกับปันผลยอดซื้อของสมาชิกคนนั้นๆ

ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดกดำเนินงานโดยคณะกรรมการผู้ดำเนินงาน 10 คน มีคนขาย 2 คน จิตรา บอกว่า แต่ละปี ทางศูนย์จะทำการรับสมัครพนักงานขาย อย่างปีปัจจุบันนี้มีด้วยกัน 2 คน ที่จะต้องมาประจำอยู่หน้าร้านตลอดทั้งปี

สินค้าในร้านจะมีเครื่องอุปโภคบริโภคพื้นฐานทุกอย่าง ตั้งแต่ขนม เครื่องดื่ม ไปจนถึงยารักษาโรค นอกจากนี้ยังเป็นที่วางสินค้าของสมาชิก มีทั้งงานฝีมืออย่างกระเป๋าก้าวพลอดสาร กล้วยม้วนกล้วยตาก และน้ำมันรถมอเตอร์ไซด์ ที่สำคัญที่นี่ยังเป็นร้านค้าต้นแบบ ปลอดเหล้า บุหรี่

“สองปีแรกที่ร้านค้ายังขายเหล้าและบุหรี่อยู่ ทั้งยังเปิดตั้งแต่ตี 5 ถึง 2 ทุ่ม โดยช่วงเช้ามีตมักจะมีลูกค้ามา พูดไม่รู้เรื่อง ส่วนใหญ่ดูอันตราย และสะท้อนถึงความรับผิดชอบของคนขายด้วย คณะกรรมการรวมถึงสมาชิกจึงพูดคุยกัน และเห็นต้องกันว่า ไม่น่าสนับสนุนให้ขาย จึงเลิกขายนับแต่นั้นมา”

การขายแต่ละครั้ง จิตราจะลงยอดไว้ในกรณีที่มาซื้อเพื่อว่าตอนสิ้นปีจะมีการปันส่วนคืนให้กับสมาชิก โดยการปันผลจะมีอยู่สองส่วนด้วยกัน คือการปันผลหุ้น กับการปันผลยอดซื้อ โดยกำไรสุทธิของศูนย์ฯ ภายหลังจากหักค่าดำเนินงานของคณะกรรมการและค่าจ้างคนเฝ้าร้านแล้ว จะนำมาปันผลคืนให้กับสมาชิก โดยจะคืนปันผลหุ้นให้อัตราร้อยละ 50 ส่วนปันผลยอดซื้อนั้นจะคิดเป็นร้อยละออกมา เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5 ตามผลประกอบการแต่ละปี

ปัจจุบัน ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดกมีสมาชิก 348 คน กำลังก้าวเข้าสู่ปีที่ 10 แม้วันนี้จะมีคู่แข่งเกิดขึ้นมากมาย แต่ศูนย์สาธิตฯ แห่งนี้ก็ยังคงประกอบตัวอยู่ได้ ด้วยเป็นร้านค้าชุมชนเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง...

บุษรา ห้วยหงษ์ทอง

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 4 บ้านสมอแข เกิดขึ้นด้วยฉันทะสมของหมู่บ้านที่รวมตัวกัน เพื่อสร้างแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการออมในกลุ่มสมาชิก จุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี 2541 จนเวลานี้ ผ่านมา 16 ปี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีเงินหมุนเวียนกว่า 10 ล้านบาท

บุษรา ห้วยหงษ์ทอง เป็นเหรัญญิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ย้อนความให้ฟังว่า เริ่มต้นมีการระดมหุ้นๆ ละ 10 บาท แต่ไม่เกิน 200 หุ้น ปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ยืมทั้งประเภทรายบุคคล หรือกู้ยืมในนามกลุ่มอาชีพ โดยผู้กู้ต้องเปิดบัญชีฝากเงินกับกลุ่มฯ เสียค่าดำเนินการบัญชีละ 20 บาท เพราะมีการใช้เงินฝากค้ำประกัน หากกู้เกินวงเงิน จำเป็นต้องหาสมาชิกมาค้ำประกันให้

การส่งคืนเงินต้องเป็นไปตามสัญญากู้เงิน โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน นำส่งดอกเบี้ยทุกเดือน และส่งเงินต้นคืนภายใน 2 ปี

บุษรา ยังเป็นสมาชิกของศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ซึ่งศูนย์ฯ นี้เกิดขึ้นจากเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งในบ้านหมู่ที่ 4 นี้ ยังมีอีกหลายกลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นจากเงินทุนก้อนเดียวกัน และนอกจากส่งเสริมอาชีพแล้ว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุนการออมในกลุ่มสมาชิกด้วย

การฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้นจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การฝากประจำ หรือสัจจะสะสม ซึ่งเป็นบัญชีที่ไม่สามารถเบิกถอนได้ หากผู้ฝากต้องการเงินในบัญชี จะต้องทำการปิดบัญชี โดยจะทำการรับฝากประจำในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม อีกประเภท คือการฝากพิเศษ หรือสัจจะพิเศษ ซึ่งสามารถเบิกถอนได้ โดยจะเปิดรับฝากหรือถอนตลอดทั้งปี

ในส่วนของการดอกเบี้ยนั้น จะคิดเป็นรายปีสำหรับการฝากประจำ ส่วนการฝากพิเศษนั้น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะคิดให้เป็นรายเดือนไป

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังได้จัดสรรสวัสดิการให้กับสมาชิก โดยสมาชิกเก่าจะได้รับเงินชดเชยกรณีนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล คืนละ 200 บาท สมาชิกใหม่คืนละ 150 บาท เบิกได้ไม่เกิน 15 คืนต่อปี กรณีเสียชีวิตจะได้รับช่วยเหลือค่าฌาปนกิจรายละ 2,500 บาท

ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีสมาชิกฝากสัจจะสะสมกับกลุ่ม 322 ราย และสัจจะพิเศษจำนวน 144 ราย ระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมาได้ส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนสร้างการออมภายในกลุ่มสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ...

การศึกษา ‘วิชาชีวิต’

Education

การส่งเสริมการศึกษาของเด็กในปัจจุบัน ลำพังเพียงวิชาความรู้จากในตำราอย่างเดียวคงไม่พอ การติดอาวุธ หรือการเพิ่มทักษะวิชาในแขนงอื่นๆ จำเป็นต้องได้รับการผลักดันไปพร้อมกัน รวมถึงการผลักดัน ‘วิชาชีวิต’ อันเป็นวิชาที่ปูพื้นฐานความเป็นพลเมืองให้กับพวกเขาตั้งแต่เยาว์วัย

การออกแบบชุดกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะ กับวางรากฐานจิตสำนึกที่ดีไปพร้อมกัน จึงเป็นโจทย์ข้อใหญ่ที่ผู้ใหญ่ต้องขบให้ถ่วนถี่ อย่างที่ตำบลสมอแขนี้ ภายในรั้วโรงเรียนวัดศรีวนาราม มีการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนดนตรีไทย จากกลุ่มภายในโรงเรียน กลายมาเป็นชมรมอนุรักษ์ดนตรีไทยของตำบลสมอแข

แล้วยังมีธนาคารโรงเรียน ที่มีเด็กนักเรียนบริหาร ดำเนินงานกันเอง นอกจากจะส่งเสริมการออมแล้ว ยังเป็นการสร้างความรับผิดชอบ สร้างวินัยให้ติดตัวไปกับพวกเขาด้วย...

ชมรมอนุรักษ์ดนตรีไทย

โรงเรียนวัดศรีวนาราม (บ้านดงประโดก) ที่ต้องมียุงเลียบแบบนี้ เพราะในพื้นที่มีโรงเรียน ที่มีชื่อคล้ายคลึงกันอีก 2 โรงเรียน เพื่อกัน ความสับสนจึงต้องใส่ชื่อบ้านดงประโดก หมู่ ที่ 3 ตามไปด้วย

เพชร น้ำพรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัด ศรีวนาราม เล่าให้ฟังว่า ทางโรงเรียนรวมถึง ผู้ใหญ่ในตำบลอย่างอาจารย์มานะ ภูแส มี แนวคิดอยากให้มรดกไทยในตำบล ประจวบ กับ **พยอม พรมแดน** เป็นครูย้ายมาใหม่ในปี 2552 มีพื้นฐานด้านการขับร้องเพลงลูกทุ่ง จึงได้รับมอบหมายให้ดูแลส่งเสริมกิจกรรม ทางดนตรีให้เด็กๆ

“แรกเริ่มทางโรงเรียนไม่มีเงินซื้อเครื่องดนตรี จึงประสานไปที่พัฒนาชุมชนประจำ ตำบล ซึ่งสนับสนุนองกะลุงครบชุดมาให้ หนึ่งชุด เมื่อมีเครื่องดนตรี ทางโรงเรียนได้ จัดจ้างครูวิทยากรมาสอน แต่ก็ไม่ประสบผล สำเร็จมากนัก เพราะครูวิทยากรถ่ายทอด โน้ตสากล ซึ่งผิดวัตถุประสงค์” ผอ.เพชรเล่า ด้วยรอยยิ้ม

พยอมจึงไปหาความรู้มาถ่ายทอดให้เด็ก ด้วยตัวเอง โดยทำการสอนในชั่วโมงสุดท้าย ของวันพฤหัสบดี ซึ่งเป็นคาบกิจกรรมพัฒนา

พยอม พรมแดน (กลาง)

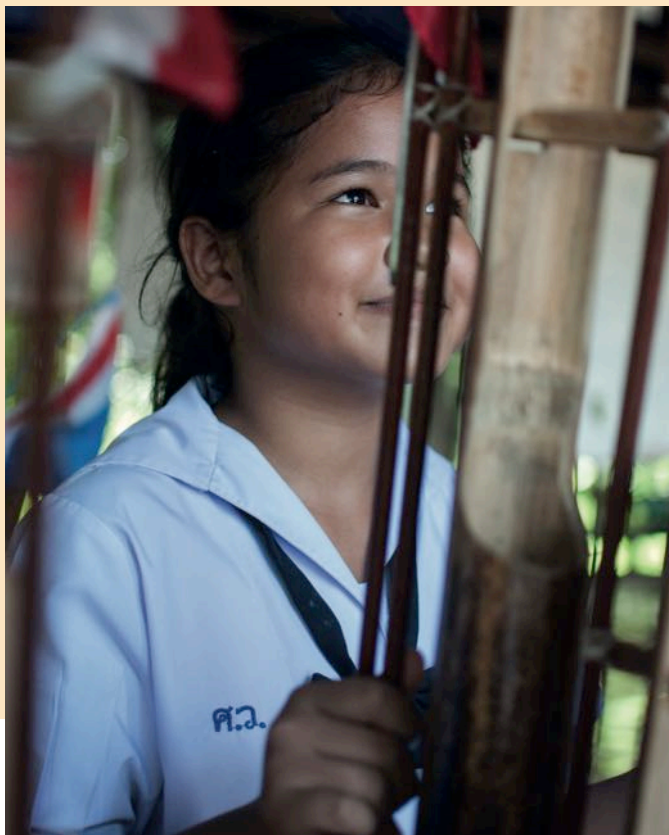

ผู้เรียน เริ่มต้นมีเด็กเข้าร่วมเรียนรู้กว่า 20 คน

เมื่อเด็กเริ่มเล่นเป็นวงได้ ทางโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ออกไปหาประสบการณ์ ผ่านการเล่นในงานแต่งงาน งานบวช ภายในชุมชน ครั้นผู้ปกครองเด็กได้เห็น ก็เกิดความต้องการที่จะสนับสนุนบุตรหลาน จึงได้รวมเงินกันซื้ออังกะลุง กลองยาว ให้อีกอย่างละหนึ่งชุด

ในราวปี 2553 เด็กเริ่มมีประสบการณ์มากขึ้น จึงส่งเป็นตัวแทนไปแข่งระดับเขต ซึ่งจัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 มีจำนวน 167 โรงเรียน โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทองกลับมา และยังคงสานต่อความสำเร็จด้วยรางวัลเดียวกันในปี 2554 และ 2556

อบต.สมอแข ก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมของชมรมอนุรักษ์ดนตรีไทยสมอมา อย่างโครงการสุขภาวะที่เข้ามาใน

ตำบลนั้นได้ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เกิดการรวมกลุ่ม มีพี่คอยสอนน้อง รวมถึงสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนในพื้นที่ทั้ง 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดกรรมธรรม์ โรงเรียนวัดสมอแข โรงเรียนวัดเนินมะคึก และโรงเรียนวัดศรีวนาราม

ปัจจุบันโรงเรียนได้ส่งเสริมดนตรีไทยให้กับเด็กตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเด็กเล็กจะเรียนการท่องโน้ต ผ่านระบบพี่สอนน้อง เมื่อเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก็จะเริ่มจับอังกะลุง นอกจากนี้ ภาย

หลังชมรมได้เพิ่มเครื่องดนตรีเข้ามาทั้งกลองม้งกละ กลองยาว ระนาด และซิม

นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังส่งเสริมความเป็นจิตอาสาให้กับเด็กๆ ผ่านการให้ชมรมอนุรักษ์ดนตรีไทยของโรงเรียนไปช่วยในงานศพ งานแต่งงาน งานบวชในชุมชน ในส่วนของปัจจัยที่ได้มา ก็จะนำมาพัฒนาโรงเรียน

ผอ.เพชร บอกว่า ดนตรีนั่นส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่นด้วย เพราะช่วยให้เด็กมีสมาธิ มีความสามารถในการจดจำ

“ตั้งแต่ปี 2553 เรามีรุ่นพี่ รุ่นละ 15 คน ซึ่งเป็นเด็กในพื้นที่กลุ่มนี้สามารถเข้ามาสอนน้อง ถ้าโรงเรียนร้องขอ ด้วยพวกเขาก็ยังคงเล่นดนตรีกันอยู่ อาจจะเปลี่ยนชนิดไปตามความชอบความสนใจ ด้วยพื้นฐานมี ไปเล่นอะไรก็ไม่ยาก” ผอ.เพชรทิ้งท้าย...

ธนาคารเด็กบ้านดงประโดก

การออมเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเรียนรู้ ที่ไม่เพียงจะช่วยให้เด็กรู้จักคุณค่าประโยชน์ของการออมเงินแล้ว ยังเป็นการสร้างรากฐานความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับพวกเขาต่อไปในอนาคตด้วย

บัวทิพย์ มะลิพรม ครูโรงเรียนวัดศรีวนาราม เล่าว่า เมื่อก่อนเด็กๆ จะฝากเงินกับครูประจำชั้น เพื่อสร้างนิสัยการออม เมื่อถึงสิ้นเทอมก็จะคืนเงินให้กับเด็กๆ

“แต่ละห้องจะฝากเงินกับครูประจำชั้น โดยในชั้นเรียนจะมีตัวแทน คอยเก็บรวบรวมเงินจากเพื่อนๆ ในห้องแล้วจดบันทึกก่อนนำส่งครูประจำชั้น สำหรับเด็กเล็กอย่างชั้นอนุบาล จะมีกระปุกออมสิน

ของตัวเอง สิ้นปีครูจะนำส่งคืนผู้ปกครอง”

ช่วงหลังธนาคารเด็กบ้านดงประโดกได้ร่วมกับธนาคารออมสิน สาขานางพญา ที่จะมาทำการรับฝากเป็นประจำทุกๆ เดือน ทุกสิ้นปีจะมีการให้ของขวัญสำหรับเด็ก หรือเลี้ยงอาหาร ด้วยไม่มีดอกเบี๋ยให้ และสำหรับบางคนที่มีลักษณะนิสัยการออมโดดเด่นจะมีของขำว่วยเป็นกำลังใจให้

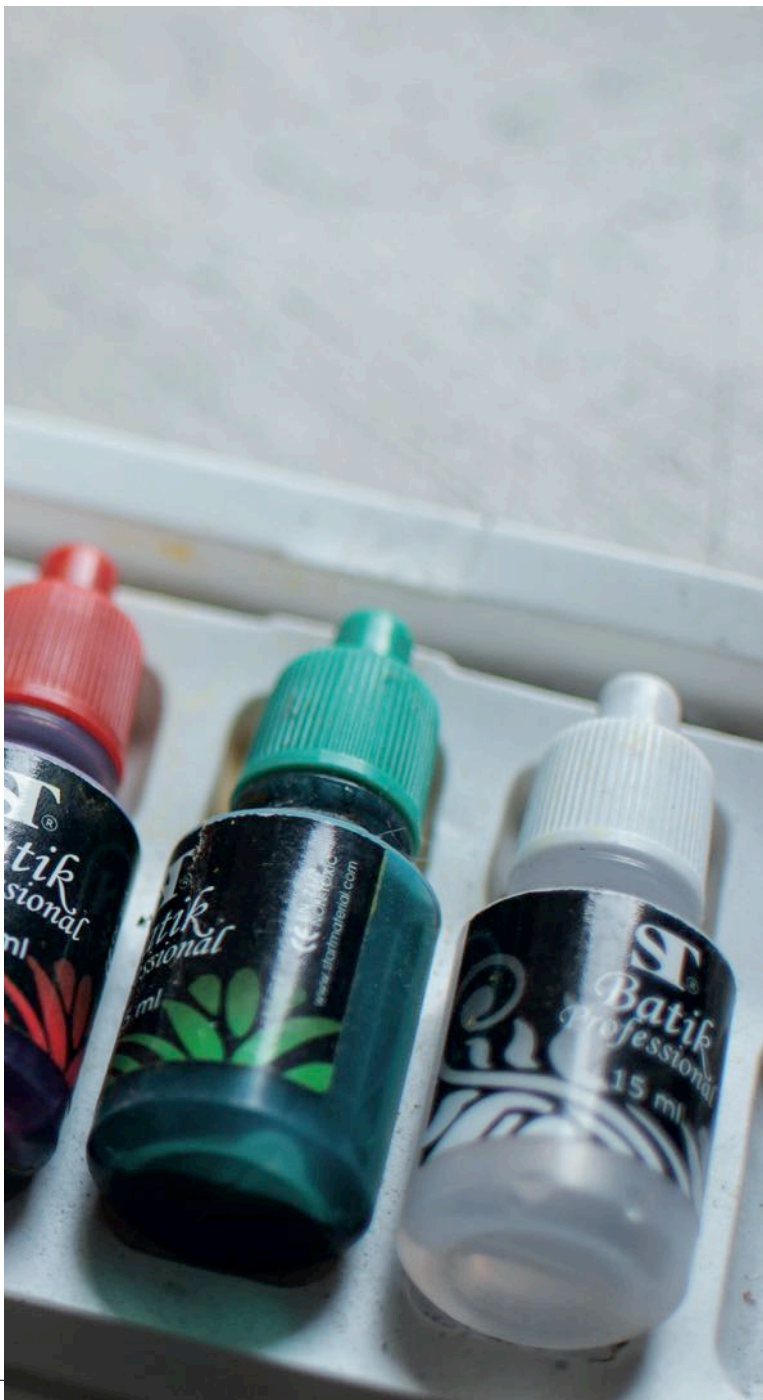
เด็กทุกคนมีสมุดของตัวเอง เป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่งที่มีเงินเก็บ แม้จะไม่มากเท่าไร แต่ถ้าติดนิสัยการออมแล้ว วันหนึ่งจะเพิ่มพูนขึ้นมาเป็นแน่ ซึ่งพวกเขาจะรู้ด้วยตัวเองในอนาคต...

นางทิพย์ มะลิพรม

เศรษฐกิจชุมชน

Local Economy

ตำบลสมอแขมีการส่งเสริมอาชีพผ่านการรวมกลุ่มภายในชุมชน โดยอาศัยทุนที่มีอยู่เดิมภายในชุมชนเป็นตัวตั้ง นอกจากนี้ยังมีส่วนหนึ่งที่เป็นการสร้างทุนขึ้นมาใหม่ ผ่านการเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง

แม้อาชีพเหล่านี้จะไม่ได้สร้างความร่ำรวย แต่มันก็เพียงพอที่ชาวบ้านในตำบลสมอแขจะสามารถอยู่ได้ โดยไม่ต้องออกจากบ้านไปหาเงินต่างถิ่น บางบ้านเองก็ไม่ได้ทำอาชีพเดียว หากหิбыจับโน่นนี้ผสมผสานกันไป...

จับหน่อไม้มาใส่บับ

หน่อไม้เป็นพืชที่ขึ้นง่าย ชาวบ้านสามารถเก็บกินได้ยามเมื่อถึงฤดูกาลของมัน คนชนบทบางส่วนที่มีความรู้ ก็นิยมทำหน่อไม้ไว้กินในฤดูแล้ง อย่างที่บ้านสมอแข หมู่ที่ 4 นี้ ชาวบ้านส่วนหนึ่งมีความรู้ด้านการถนอมหน่อไม้ จึงทำไว้กินในครัวเรือน ต่อมามีการนำออกขายให้พื้นที่ใกล้เคียงจนเป็นที่รู้จัก

ชื่น พิมพา สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตหน่อไม้อัดบับ เล่าให้ฟังว่า แรกเริ่มมีการรวมกลุ่มกันได้ 40 คน เพื่อมาทำหน่อไม้อัดบับขาย โดยใช้ทุนตั้งต้น 50,000 บาท ที่ได้จากการกู้กับสถาบันการเงินชุมชน เงินจำนวนดังกล่าว เฉลี่ยกันในกลุ่มสมาชิกเพื่อเป็นทุนตั้งต้น

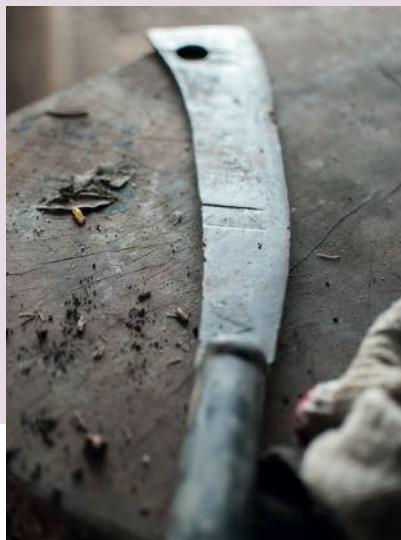

เคลียร์ สุขสวรรค์

ชิน พิมพ์า

สมาชิกแต่ละคนทำหน่อไม้ในพื้นที่บ้านของตัวเอง ประโยชน์ของกลุ่มอยู่ที่การหาตลาดเพื่อจำหน่าย โดยจะมีการส่งข่าวกันในลักษณะเครือข่าย แต่ส่วนใหญ่แล้ว ทุกคนไม่ต้องไปไกล เพราะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่

ชิน เล่าว่า วิธีการทำนั้นไม่ยาก แต่วัตถุดิบอย่างหน่อไม้มันนั้นปัจจุบันต้องซื้อเข้ามา เพราะตำบลสมอโคนไม่มีพื้นที่ป่า จึงหาได้ตามธรรมชาติหน่อย เมื่อได้หน่อไม้มา ก็ทำการตัดแต่ง จากนั้นล้างให้สะอาด แล้วบรรจุลงปื๊บ นำขึ้นต้มทั้งปื๊บ ใช้เวลานานราว 2-3 ชั่วโมง จนหน่อไม้สุก น้ำที่ต้มมีสีใส จากนั้นทิ้งไว้ 5 นาที เติมน้ำให้เต็ม แล้วเชื่อมฝาปิดก็เป็นอันเสร็จเรียบร้อย

เฉลี่ย สุขสุวรรณ อีกหนึ่งสมาชิกผู้ผลิตหน่อไม้อัดปื๊บ บอกให้ฟังว่า ปัจจุบัน กลุ่มผู้ผลิตหน่อไม้อัดปื๊บเหลือสมาชิกอยู่ 20 คน หางหายกันไป ด้วยไม้ไซอาซิพที่สร้างผลกำไรมากมายนัก หน่อไม้ปื๊บหนึ่งมีน้ำหนัก 20 กิโลกรัม โดยเป็นเนื้อหน่อไม้ 12 กิโลกรัม ราคาอยู่ที่ปื๊บละ 300 บาท

เห็นปื๊บที่วางเรียงกันในเพิงของชินแล้ว ก็รู้สึกอยากเห็นว่าข้างในเป็นยังไงกันนะ...

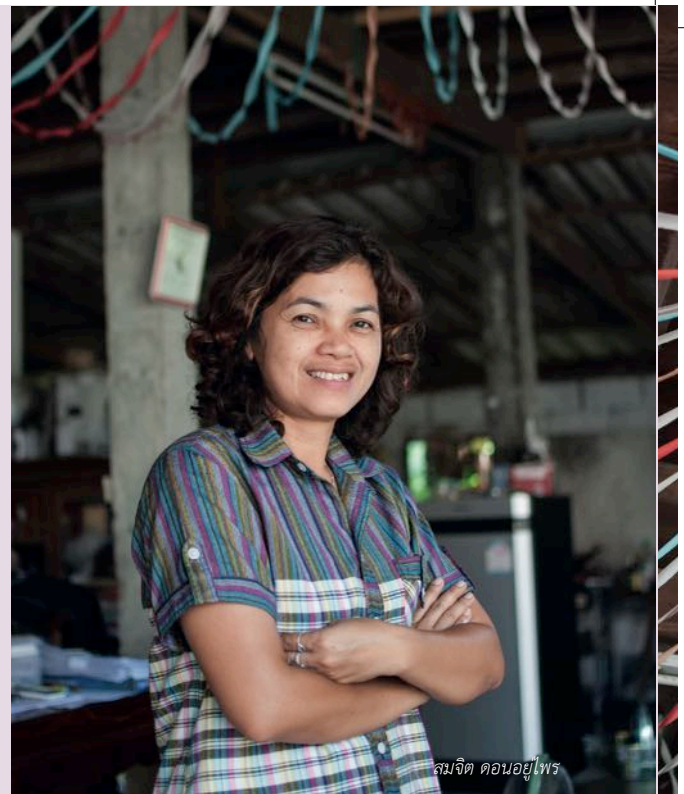
ผ้าบาติก บ้านกรรมธรรม์

หลังว่างเว้นจากการทำนา หรือรับจ้าง ในยามว่างเช่นนี้ คงจะดีถ้ามีอาชีพที่สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว คนตำบลสมอแขอยู่ใกล้เมือง ซึ่งดูจะเป็นข้อได้เปรียบ เพราะสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรและความรู้ได้ง่ายกว่า

สมจิต ดอนอยู่ไพร ประธานกลุ่มผ้าบาติกบ้านกรรมธรรม์ หมู่ที่ 8 ย้อนความให้ฟังว่า ในราวปี 2555 ทาง กศน.อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำผ้าบาติก และสนับสนุนอุปกรณ์ให้แก่ชาวบ้านที่สนใจ

กระทั่งมีความรู้ในเรื่องการสกรีนลวดลายจนสามารถผลิตชิ้นงานได้ ก็ได้มีการรวมกลุ่มกัน เริ่มแรกมีสมาชิก 20 คน มีการระดมหุ้นคนละประมาณ 400 บาท เพื่อใช้ในการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มเติม

การทำผ้าบาติกเป็นการทำลวดลายบนผ้าขาว โดยใช้เทียนวาดปิด

สมจิต ดอนอยู่ไพร

ส่วนที่ไม่ต้องการให้สติด ซึ่งการเขียนน้ำเทียนนี้ เป็นกรรมวิธีที่จะระบายเทียนที่หลอมเหลวให้เข้าไปในเนื้อผ้า จากนั้นระบายสีลงในส่วนที่ต้องการให้เป็นสี เมื่อเสร็จกรรมวิธีแล้วจึงลอกเทียนออกด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือด

สมจิต บอกว่า สมาชิกในกลุ่มจะมีอุปกรณ์ของตัวเอง สามารถแยกไปทำที่บ้านได้ แต่ทุกเดือนจะมีการประชุมร่วมกัน เพื่อปรึกษาหารือกันในกลุ่มสมาชิก

“ปัจจุบันกลุ่มเหลือประมาณ 15 คน สินค้าของกลุ่มมีตั้งแต่ผ้าเช็ดหน้า หมอนหนุน กรอบรูป เสื้อยืด อาศัยขายตามงานออกร้าน หรือเวลาที่คนมาศึกษาดูงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข” สมจิตเล่า

นอกจากนี้ สมาชิกในกลุ่มยังนำกระป๋องน้ำอัดลมมาทำกล่องทิชชู ตะกร้าตามความสามารถ อย่างบ้านของสมจิต ก็เห็นผู้สูงอายุกำลังทำงานฝีมืออย่างเย็นใจ เปลี่ยนเวลาว่างเป็นรายได้สักเล็กน้อย...

พักผ่อนหย่อนกาย Stay

ตำบลสมอแขอยู่ไม่ไกลจากเมืองเท่าไรนัก จึงมีตัวเลือกที่พักให้เลือกค่อนข้างเยอะ แต่ถ้าต้องการมองหาที่พักราคาย่อมเยา ervice เรียบง่ายเป็นกันเอง ขอแนะนำให้ใช้บริการโฮมสเตย์ของตำบลสมอแข

แม้ไม่มีดาวประดับชื่อ แต่โฮมสเตย์ที่นี่ก็ขึ้นชื่อเรื่องความสะอาด สบาย มีความสะอาดพร้อม และอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองชั้นในของจังหวัดพิษณุโลก ถ้าหากได้มีโอกาสผ่านมา ตำบลสมอแขขอเชิญมาพักที่โฮมสเตย์ประจำชุมชน ที่บริการห้องพักสะอาดสะอาด อากาศเย็น นุ่ม น้าอุ่น หลับพักผ่อน หายเหนื่อยแน่นอน...

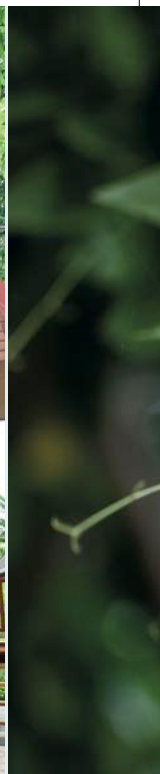
บ้านเอื้อไอรุ่น

เรือนไม้ชื่อบ้านเอื้อไอรุ่นตั้งอยู่ลึกเข้าไปในเขตบ้านของอาจารย์มานะ ภูแส อาศัยไม้ใหญ่คอยให้ร่มเงา โดยบ้านเอื้อไอรุ่นนี้เป็นโฮมสเตย์ อยู่ข้างๆ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข ในเขตบ้านดงประโดก หมู่ที่ 3

บ้านเอื้อไอรุ่นเป็นชื่อของบ้านพักที่มานะปลูกไว้ให้ลูก หากแต่เวลานี้ลูกๆ ของมานะยังอยู่ในกรุงเทพฯ บ้านเอื้อไอรุ่นจึงยังว่าง นำมาเปิดให้บริการเป็นโฮมสเตย์

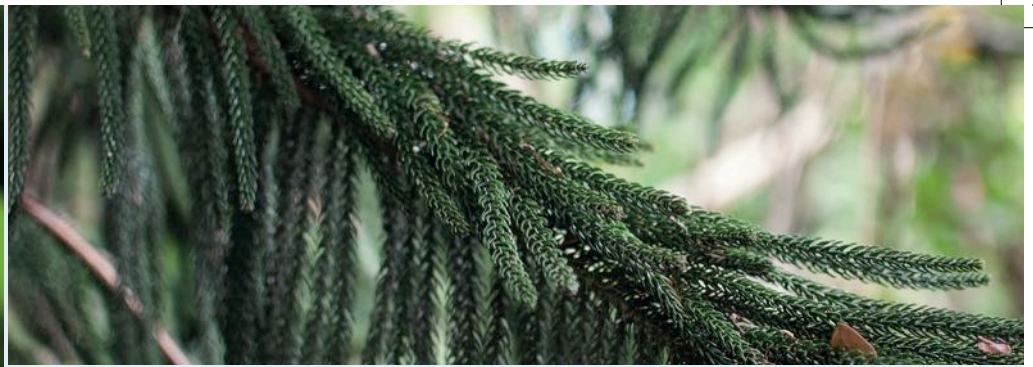
ลักษณะของบ้านเหมือนรีสอร์ตแถวสวนผึ้ง หรือปาย เป็นเรือนไม้ รายรอบด้วยไม้ใหญ่ สงบร่มเย็น มีห้องพัก 2 ห้อง ติดเครื่องปรับอากาศพร้อม แต่ละห้องสามารถพักได้ตั้งแต่ 1-4 คน มีเครื่องนอนพร้อมสรรพ เพียงแค่แจ้งความต้องการไป โถงหน้าห้องกว้างเหมาะสำหรับนั่งเล่นยามค่ำคืน ห้องน้ำเองก็สะอาดสะอ้าน เครื่องทำน้ำอุ่นพร้อม

หากแวะเวียนผ่านมادت่าบลสมอแข มองหาที่พัก ลองมานอนพักบ้านเอื้อไอรุ่น ที่คุณอาจจะติดใจ...

มานะ ภูแส

โฮมสเตย์ปลาการ์ฟ

โฮมสเตย์ปลาการ์ฟเป็นโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่ที่บ้านดงประโดก หมู่ที่ 3 เช่นเดียวกัน โดยที่นี่เป็นบ้านของ **สิรินันท์ ปานสมบัติ** ภายในบริเวณบ้านร่มเย็นด้วยต้นไม้ใหญ่ และไม่ประดับบานาพรรณ มองไปทางใดก็ร่มรื่นน่าอยู่

ภายในบ้านมีการจัดส่วนทำเป็นห้องพัก โดยมีห้องที่ติดกับตัวบ้านหลัก 1 ห้อง โดยห้องนี้เคยเป็นร้านเสริมสวยของสิรินันท์มาก่อน แต่ปัจจุบันเลิกทำ แล้วหันมาเป็นแม่บ้านเต็มตัว แล้วยังมีเรือนพักรับรองที่ปลูกแยกออกมาต่างหาก รูปร่างหน้าตาและการตกแต่งคล้ายรีสอร์ท

สิรินันท์ เล่าว่า สนใจอยากทำรีสอร์ทอยู่แล้ว แต่ติดที่ความจุจิก การเป็นโฮมสเตย์ง่ายกว่า พอได้นายก อบต.สมอแข มาขอให้ทำที่บ้านเป็นโฮมสเตย์ ที่บ้านมีที่ทาง เรือนพักรับรองก็ทำเอาไว้อยู่แล้ว จึงตอบรับด้วยความยินดี

ตัวเรือนพักอยู่ทางด้านหน้า มีสวนหย่อมที่จัดไว้อำนวย พร้อมกับบ่อปลาการ์ฟ ภายในห้องมีวอลล์เปเปอร์ปลาการ์ฟ เครื่องนอนสะอาดสะอ้านส่งกลิ่นหอมชวนนอน มีเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสรรพ ทั้งตู้เย็น ทีวี เครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น

โฮมสเตย์ของสิรินันท์รับได้เต็มที่ 12 คน ผู้ที่เข้าพักจะได้รับการดูแลอย่างดี สามารถแจ้งความประสงค์กับเจ้าบ้าน ที่สำคัญที่นี่เสิร์ฟอาหารพื้นบ้านที่สิรินันท์ปรุงด้วยตัวเอง อาทิ น้ำพริก กับไข่เจียวสมุนไพร ที่สิรินันท์เล่าทำว่าเป็นเมนูเด็ดของที่นี่...

สิรินันท์ ปานสมบัติ

มาสมอแซ่ ก็นะไรดี

มาสมอแซ่ กินอะไรดี

Where to eat

ความที่ตำบลสมอแขมีความเป็นเมืองสูง จึงมีร้านให้เลือก
รับประทานกันมากมาย เรียกว่ามาสมอแซ่ ยังไงก็ไม่อดตาย

ในหนังสือเล่มนี้ เลยถือโอกาสนำร้านประจำชุมชนมาแนะนำ 3
ร้านด้วยกัน ล้วนเป็นร้านที่อยู่คู่กับตำบลสมอแขมาระยะเวลาหนึ่ง
ยกเว้นร้านชาห์มูจันทรพรดิที่เพิ่งเปิดได้ไม่นาน แต่ก็ดีที่รสชาติและ
ความตั้งใจในการปรุงอาหาร

ยังมีข้าวแกงป้าอัมพร ซึ่งเป็นร้านข้าวแกงที่คนในชุมชนคุ้นเคย
กันเป็นอย่างดี และปิดท้ายที่ร้านป้าสอย อาหารตามสั่ง มีเมนู
อาหารอีสานเป็นตัวชูโรง ขณะที่เมนูผัด ต้มทั้งหลายก็อร่อย
รสชาติจัดจ้าน คุ่มค่าคุ้มราคา...

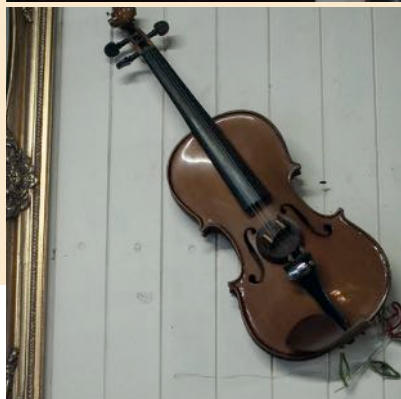
ชาหมูจักรพรรดิ

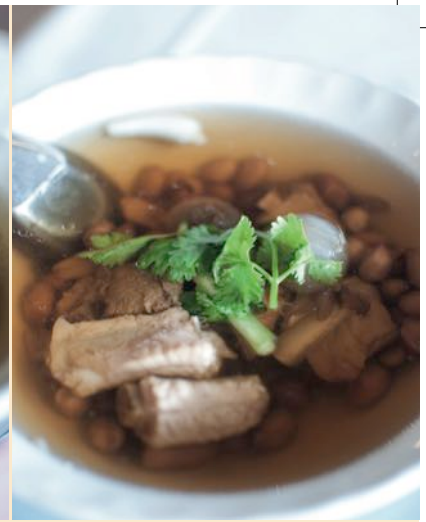
ร้านชาหมูจักรพรรดิตั้งอยู่ระหว่างศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดก กับบ้านอาจารย์มานะ ภูแสน ร้านนี้โดดเด่นที่การแต่งร้าน ด้วยการนำเอาของเก่า ตลอดจนงานศิลปะมาจัดแสดง และใครที่ต้องตาต้องใจของเก่าชิ้นใด งานศิลปะภาพไหน เจ้าของร้านยินดีแบ่งปันตกลงราคากันได้เลย

นายนันท์ จันทรประทีป และชัชฌา งามสมภาค คู่สามีภรรยา เป็นเจ้าของร้านชาหมูจักรพรรดิแห่งนี้ ทั้งสองเป็อนายกับธุรกิจบ้านเทิงยามคำคีน เป็องการตี๋ม ทะเลาะเบาะแว้ง ยามที่เจอลูกค้ามีปัญหา หลังจากทำธุรกิจมานาน 26 ปี จึงตัดสินใจหยุด และย้ายออกมาอยู่บริเวณรอบนอกของอำเภอเมือง

เริ่มต้นใหม่อีกครั้งกับร้านชาหมูจักรพรรดิ โดยใช้สูตรที่ได้รับมาจากผู้ใหญ่นานหนึ่งในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประจวบกับมาได้ทำเลที่ตั้งติดศูนย์สาธิตการตลาดบ้านดงประโดก ซึ่งอยู่ข้าง อบต.สมอแข

พื้นฐานของนายนันท์เป็นคนชอบทำกับข้าวเป็นทุนเดิม เวลาอยู่บ้านก็มักจะทำอาหารให้

ครอบครัวรับประทาน รวมถึงแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านรับประทานเวลาที่ทดลองเมนูใหม่ๆ นอกจากนี้ ทั้งคู่ยังเป็นคนชอบชิม ตระเวนกินตามร้านอร่อย ดังนั้นจะทำร้านอาหารทั้งที ก็ต้องคิดประยุกต์ ใส่ความคิดสร้างสรรค์ลงไปเล็กน้อย แต่ยังคงรสชาติชาฮามู ตามความทรงจำที่เคยรับประทานเมื่อครั้งเยาว์วัย

“โจทย์ของผมคือทำยังไงให้ชาฮามูออกมามีรสชาติเหมือนที่เคยกินเมื่อตอนเป็นเด็ก พอดีสูตรของผู้ใหญ่ท่านนั้นตรงกับที่เราต้องการ”

เมนูของร้าน หลักๆ คือชาฮามู มีนำมาประยุกต์เป็นกะเพราชาฮามู

ชาฮามูทอด แล้วยังมีไข่ต้มยางมะตูม ส่วนน้ำนั้นต้องเหนียวหนึบ ไม่ใช่แป้งมัน เผาไฟก่อนเล็กน้อย ก่อนนำไปตุ๋นจนนิ่ม ความหวานมันได้จากน้ำตาลปีบ

เคล็ดลับของร้านอยู่ที่การเลือกใช้ส่วนของขาหน้า ส่งตรงจากฟาร์มของเบทาโกร ซึ่งเลี้ยงในระบบปิด ความแตกต่างของขาหน้าคือมันจะน้อย หนึ่งบาง เมื่อทำออกมาแล้วจะยิ่งเห็นความบาง เนื้อจะนุ่ม ส่วนที่ร้านนี้จะไม่มีฝักดอง เพราะปัญหาเรื่องฝักส่งกลิ่นเหม็นยา จึงตัดสินใจไม่เสิร์ฟฝักในชาฮามู

“ที่นี้การกินชาฮามู 1 ขา มีรายละเอียดปลีกย่อย เมื่อดูชาฮามู 1 ขา ส่วนข้อด้านล่างลงไปจนถึงกีบนั้นคือคากิ บริเวณสูงขึ้นมาหน่อยเรียกคากัก กับเนื้อส่วนน่องนั้น ภายในน่องจะมีเอ็นกระดูก เนื้อล้วน หนังล้วน และเนื้อติดมัน ทุกส่วนผมสามารถบอกลูกค้า และลูกค้าสามารถเลือกได้”

นอกจากนี้ยังมีเมนูต้มเค็มถั่วลิสง ซึ่งเป็นเมนูที่คู่หม้อของนายนั้ทำให้รับประทาน โดยเอาถั่วลิสงไปแช่ข้ามคืน ต้มใส่เกลือเล็กน้อย พร้อมกระดูกหมู ต้มไฟอ่อนจนกระดูกหมูเปื่อย ที่สำคัญร้านนี้ไม่มีผงชูรส

แม้ร้านจะเพิ่งเปิดมาได้ปีเศษ แต่แขกต่างเมืองที่มาเยือนตำบลสมอแข ล้วนมาเยือนร้านชาฮามูจักรพรรดิแห่งนี้ ติดอกติดใจซื้อกลับบ้านเป็นของฝากกันด้วย...

ร้านป้าสอย สัมตำและอาหารตามสั่ง

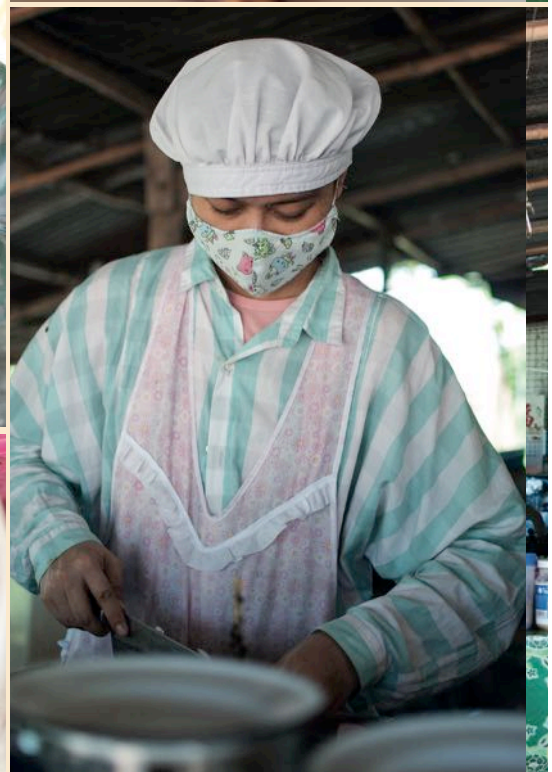
ในย่านหมู่ที่ 4 บ้านชุมแสง ไม่มีใครไม่รู้จักร้านป้าสอย

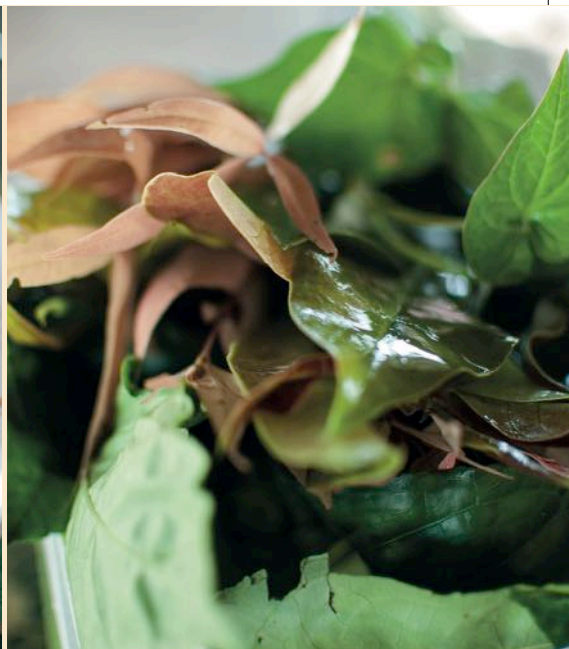
ร้านป้าสอยแปะป้ายว่าอาหารตามสั่ง แต่เมนูเด็ดคืออาหารอีสาน สัมตำ น้ำตก ต้มแซบ หรือใครอยากรับประทานอาหารตามสั่งก็ตามสบาย ผัดพริกแกง กะเพราเนื้อ กะเพราหมู กับอีกสารพัดที่ล้วนแล้วอร่อยทั้งนั้น ที่สำคัญร้านป้าสอยขายไม่แพง เน้นแบ่งกันกินภายในชุมชน

พล ขอบกิจการ คืออดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 สามมีของ **สอย ขอบกิจการ** แล้วยังมีแม่ครัวอีกคนคือ **ณัชชา ขอบกิจการ** ลูกสาว โดยครอบครัวนี้เปิดร้านมาได้ 8 ปีแล้ว ชาวบ้านทั่วไปรู้จักกันหมด เพียงคล้อยสายก็เริ่มมีรายการสั่งซื้อผ่านโทรศัพท์เข้ามาให้วัน พอได้เวลาก็มีรถมารับไป ใครมารับประทานที่ร้านในช่วงเที่ยง คงต้องรอกันนานหน่อย

อาหารร้านป้าสอยนั้นถึงเครื่อง รสชาติดี ที่สำคัญให้เยอะ ราคาถูก นอกจากนี้สำหรับคนที่มารับประทานสัมตำ น้ำตก ที่นี้มีผักพื้นบ้าน เก็บจากในรั้วบ้านของตัวเองมาให้บริการแก่ลูกค้า

แม้จะเป็นเพิงปลูกเรียบง่ายริมทางข้างทุ่งแบบนี้ แต่ที่นี่ก็สะอาดสะอ้านน่านั่งกระเช้าพริกน้ำปลาคลุมพลาสดกอย่างดี แก้วน้ำวางคว่ำในตะกร้า แต่ละใบล้างมาสะอาดเอี่ยม เป็นร้านที่มีความเป็นกันเอง อาหารอร่อย นั่งสบายตัว อิ่มสบายกระเพาะ...

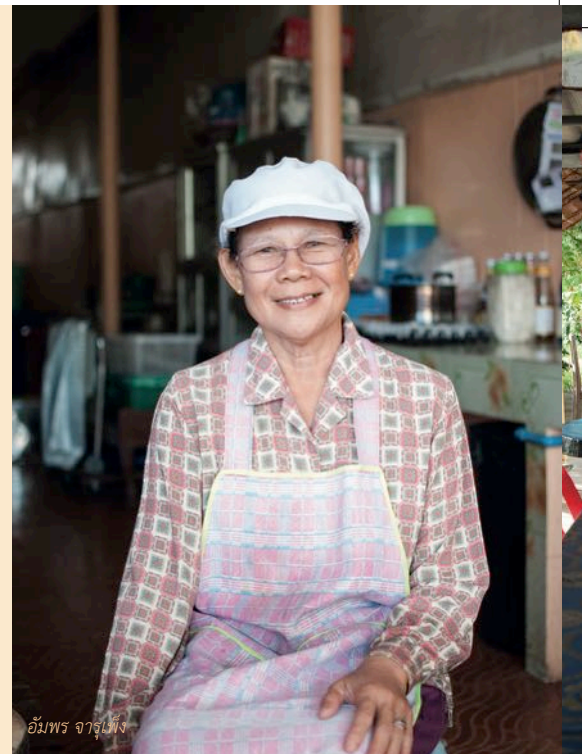
ข้าวแกงป้าอัมพร

ริมถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก ตรงข้ามกับวัดสมอแข มีร้านข้าวแกงป้าอัมพรตั้งอยู่ เป็นร้านข้าวแกงที่คนตำบลสมอแข รวมถึงผู้ใช้รถใช้ถนนแวะเวียนเข้ามารับประทานเป็นประจำ

เมื่อเสียงตามสายประจำบ้านสมอแข หมู่ที่ 4 เริ่มต้นขึ้น ร้านข้าวแกงป้าอัมพรก็เริ่มเปิดรับลูกค้ารายแรกเช่นเดียวกัน แต่หลายครั้งลูกค้าก็มาเทียบมอเตอร์ไซค์รอกับข้าวมาลงตู้ ขย่มหนวดทำเต็มร้อยไปจนคล้อยบ่าย เข้มสนั่นเสียงสองก็เริ่มเก็บร้าน

อัมพร จารุเพ็ง เป็นคนสมอแข เกิดและอาศัยอยู่ที่นี่ แรกเริ่มเดิมที เป็นแม่บ้าน ดูแลสามี ยามว่างคอยช่วยงานครัวในวัดสมอแข เมื่อมีงานบุญ หรืองานศพ กระทั่งสามีเกษียณออกมา จึงเริ่มมาลองเปิดร้านขายข้าวแกง โดยอาศัยที่ว่างข้างบ้านทำเป็นร้าน ก่อสร้างแบบเรียบง่ายไม่มีพิธีรีตองใหญ่โต

เริ่มต้นขายแกง 4 อย่าง ผัด 5 อย่าง หากกาลเวลาผ่านไป 7 ปีแล้ว เมนูย่อมเพิ่ม

อัมพร จารุเพ็ง

มากขึ้น โดยอัมพรจะเป็นแม่ครัวด้วยตัวเอง มีลูกมือหลายคน หนึ่งในนั้นคือสามีของตัวเอง ในนี้ยังมีลูกสาวที่มาช่วยขายเต็มเวลา มีเพื่อนสนิทมิตรสหายผลัดกันมาช่วยทำช่วยตัก

กับข้าวแต่ละวันไม่เหมือนกัน หากแต่หมุนเวียนกันไป ประเภทแกงมีตั้งแต่ แกงเทโพ แกงเขียวหวาน แกงซี่เหล็ก แกงหน่อไม้ดอง แกงฟัก ประเภทผัดก็มี ผัดวุ้นเส้น ผัดบวบ ผัดหน่อไม้ ผัดเปรี้ยวหวาน ผัดผักรวม นอกจากนี้ยังมีน้ำพริก ทั้งน้ำพริกปลาทุ กุ้งแห้ง น้ำพริก กะปิ แล้วยังมีของทอดอย่างไก่ทอด ทอดมัน

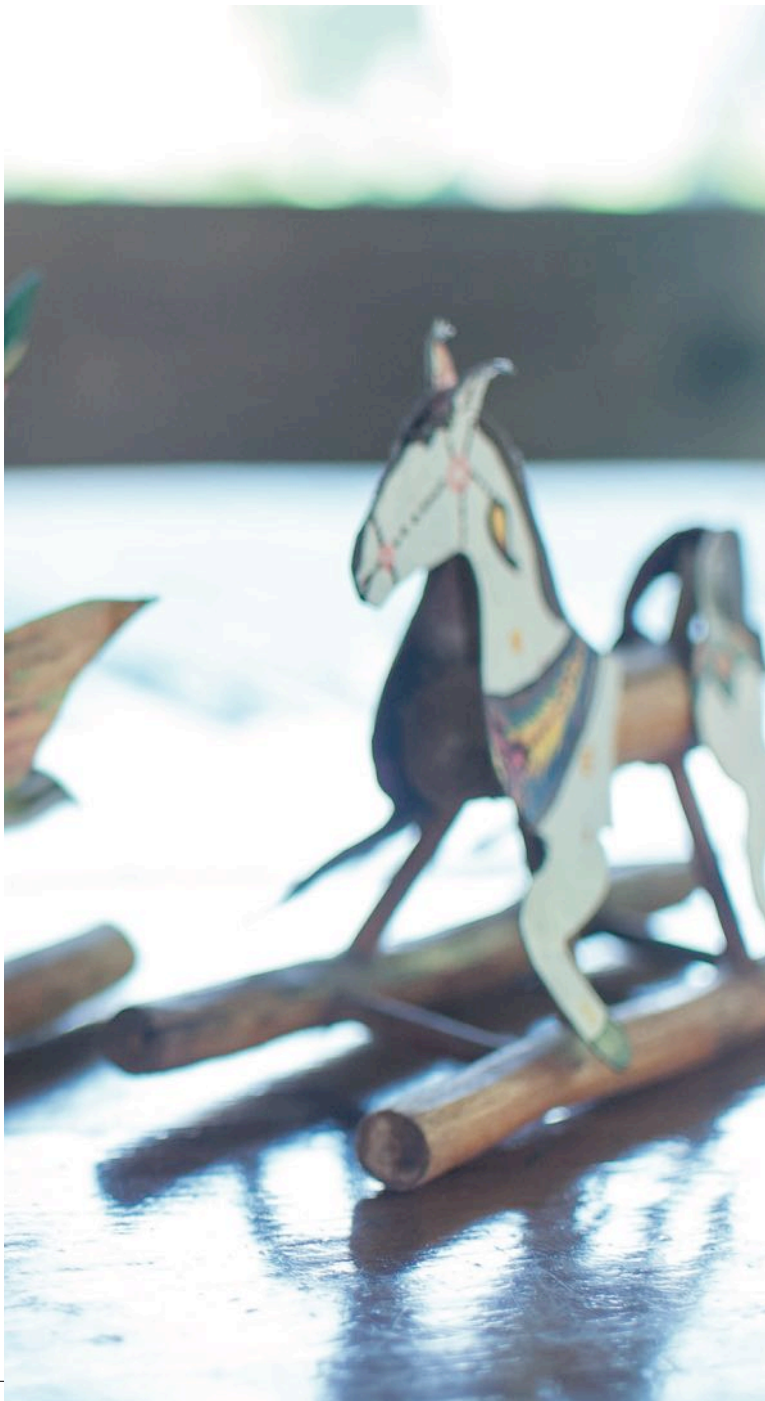

เพื่อนสนิทมิตรสหายของอัมพรหลายคนก็อาศัยทำขนมมาวางขายคู่กันไปในร้านข้าวแกง เพิ่มทางเลือกให้กับคนที่มาจ่ายกับข้าว ที่เดียวได้ทั้งของคาวของหวาน

ราคาข้าวราดแกงร้านป้าอัมพร กับข้าวราด 1 อย่าง 25 บาท ราด 2 อย่าง 30 บาท กับข้าวถุงมีตั้งแต่ 25-30 บาท แล้วยังมีขนมอาหาร

ใครผ่านไปมาตำบลสมอแข หรือใช้ถนนสายพิษณุโลก-หล่มสักเป็นประจำ อย่าลืมหาลองรับประทานข้าวแกงร้านป้าอัมพรกัน...

วัฒนธรรม

Culture

พื้นเพของคนตำบลสมอแขมีเชื้อสายไทยวน จาก 8 หมู่บ้าน มีไทยวนกระจุกอยู่ถึง 5 หมู่บ้าน วัฒนธรรมไทยวนจึงมีรากฝังลึกอยู่ในพื้นที่ แต่กาลเวลาผ่านไป วัฒนธรรมพื้นถิ่นเริ่มเสื่อมคลาย คนรุ่นใหม่เติบโตมาพร้อมกับวัฒนธรรมใหม่ที่ส่งผ่านเทคโนโลยีการสื่อสาร

ด้วยความกลัวที่จะสูญหาย จึงเริ่มมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยวนขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้คนรุ่นลูกหลานได้เรียนรู้เกี่ยวกับรากวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตัวเอง...

อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยวน

คนตำบลสมอแขสืบเชื้อสายไทยวน กระจุกตัวอาศัยอยู่ในบ้าน หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 8 ส่วนหมู่ที่ 5 นั้น มีบางส่วนที่เป็นไทยวน พัทน์ แสงศรี ผู้ล่งลับ ได้กล่าวถึงรากดั้งเดิมของคนสมอแขว่า อพยพหนีแล้งจากจังหวัดราชบุรี โดยขึ้นมาอาศัยอยู่ที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร แต่กลับประสบปัญหาน้ำท่วมแทน จึงอพยพขึ้นเหนือมาตั้งรกรากที่จังหวัดพิษณุโลก ตรงบริเวณบ้านกรรมธรรม หมู่ที่ 8 และบ้านดงประโดก หมู่ที่ 3 ในปัจจุบัน

วัฒนธรรมของคนไทยวนในเวลานี้เริ่มจืดจางลงไปตามกาลเวลา ความเป็นสากลนำวัฒนธรรมใหม่เข้าแทนที่ แต่กระนั้นยังมีผู้ใหญ่ในชุมชนที่ต้องการรักษารากวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ให้อยู่ต่อไปให้นานที่สุด

สนั่น เอี่ยมสาย ชายชราผู้สืบเชื้อสายไทยวน เล่าให้ฟังว่า ประเพณีไทยวนในตำบลสมอแขยังมีให้เห็นอยู่มาก เพราะผู้คนส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยวนทั้งนั้น

สนั่น เอี่ยมสาย

“พื้นฐานวัฒนธรรมไทยวนก็มีรากมาจากทางล้านนา โยนก เชียงแสน ที่ยังทำอยู่ก็มี ประเพณีแหงหยวก ซึ่งทำในงานศพของคนมีฐานะ โดยการเอาหยวกมาประดับฐานของ โลงศพ และการทำผ้าไม้ ซึ่งจะทำขนาดราวช่วงตัวของคน เพื่อใช้ในพิธีแห่นาคในงานบวช”

นอกจากนี้ สนนยังสืบทอดการตัดกระดาดเป็นลวดลาย ทั้งลายดอกจันทร์ ลายไทย ลายกนก เพื่อใช้ประดับโลงศพ ด้วยสมัยก่อนนั้น ไม่มีโลงสำเร็จรูปที่มีลวดลายสวยงาม อาศัยต่อโลงไม้ แล้วตัดกระดาดเป็นลวดลายประดับโลง แล้วยังมีห่อเสื้อห่อผ้า เวลามีคน เสียชีวิต จะตัดต้นกล้วย 2 ต้น เอาไม้รวกมาเสียบ ทำคล้ายเป็นโบสถ์ขึ้นมา

ในส่วนของการตัดกระดาดนั้น สนน เสริมว่า สามารถทำเป็นอาชีพได้ โดยเฉพาะถ้า สามารถถอดลายที่มีความยุ่งยากออกมาได้

“อย่างการถอดลายหนุมาน ลุงเองทำได้ แต่เลือกที่จะไม่ทำ เพราะการถอดลายลักษณะ นี้ ต้องมีการครอบครู มิฉะนั้นผู้ถอดลายจะแพ้ยตัวเอง”

ตำบลสมอแขมีการรวมกลุ่มอนุรักษ์ศิลปะไทยวนมาตั้งแต่ปี 2551 ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ จัดขึ้นภายในชุมชน อาทิ การจัดบวชนาคหมู่ถวายองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายในงานมีการแห่นาคหน้าไม้ 30 ตัว รวมถึงมีการแต่งกายชุดไทยวนเข้าประกวด

นอกจากนี้ยังมีคนรุ่นใหม่ที่สนใจในวัฒนธรรมพื้นถิ่นของตัวเองอย่าง ปิยณัฐ ดอนคุ้มไพร ซึ่งอาศัยในบ้านกรมธรรม หมู่ที่ 8 ได้ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยวน สามารถที่จะถ่ายทอด เรื่องราวของไทยวนได้เป็นอย่างดี...

เที่ยวชมยามเย็น

Sightseeing

เยือนตำบลดมอแซ่ทั้งที ต้องมาเยี่ยมชมพื้นที่หย่อนใจ มาไหว้พระ ทำบุญ นั่งพักชมธรรมชาติ หรือจะขึ้นไปชมวิวที่เขาสมอแคลง ซึ่งมีอาณาเขตส่วนหนึ่งเป็นของตำบลดมอแซ่ ข้างบนมีโรงเจไซ่ฮุกตั้งให้เลือกทำบุญ รับประทานอาหารเจ รวมถึงชมวิวทิวทัศน์ของพิษณุโลกจากมุมสูง...

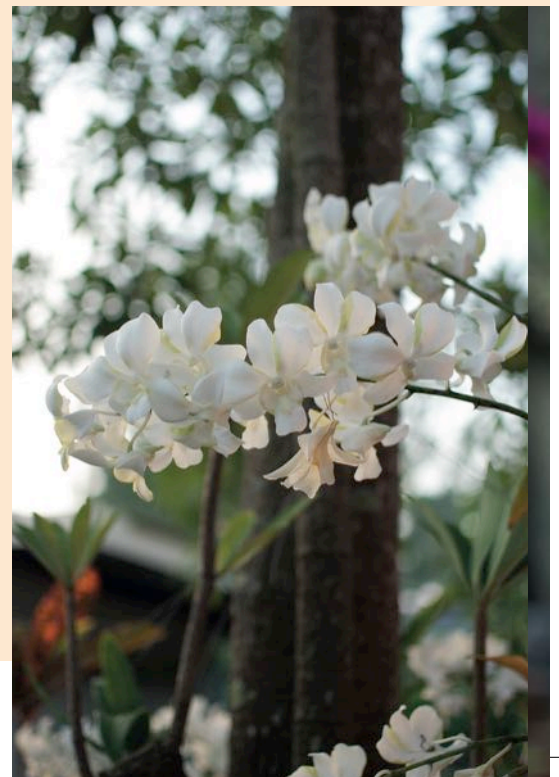
โรงเจไซท์กุดตั้ง

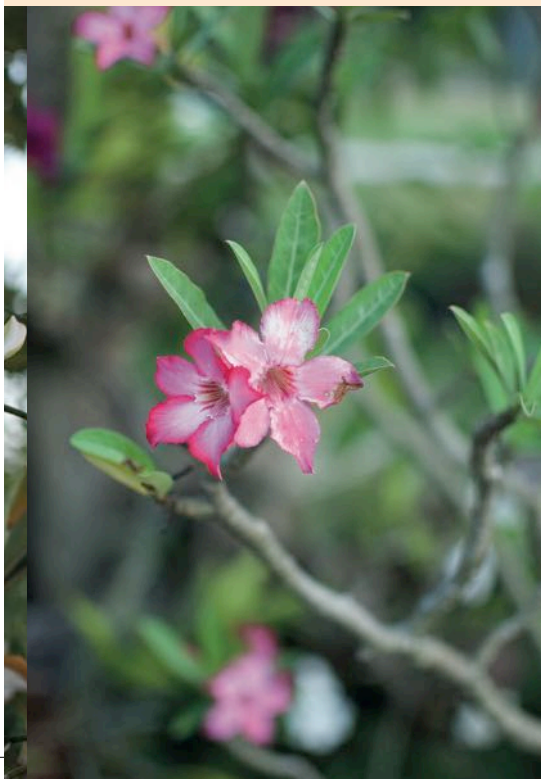
โรงเจไซท์กุดตั้ง ตั้งอยู่บนเขาสมอแครง โดยบนเขาแห่งนี้มีทั้งวัดจีน วัดไทยตั้งอยู่หลายวัดด้วยกัน แต่ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาคือที่โรงเจไซท์กุดตั้งแห่งนี้ ภายในกว้างใหญ่ สร้างอย่างสวยงาม มีเทพเจ้าหรือเขียนตามคติความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนอย่าง เทพเจ้ากวนอู พระสังกัจจายน์ พระยูไล พระโพธิสัตว์กวนอิม อวโลกิเตศวร หรือที่นิยมเรียกกันว่าเจ้าแม่กวนอิม ทั้งหมดประดิษฐานอยู่ภายใต้หลังคาขนาดใหญ่ รายรอบด้วยต้นไม้ อย่างไม้ประดับหลายชนิด และน้ำตกขนาดเล็ก

ภายในยังมีเทพเจ้าอย่างพระโพธิสัตว์กวนอิมปางพันเนตรพันกร เจ็กเซียนฮ่องเต้ เทพเจ้าเห้งเจีย โดยทางเดินจะบังคับให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมเดินวนจากล่างขึ้นบน กราบไหว้เทพเจ้า แล้วชมวิวกว้างจากด้านบน

ความที่เป็นโรงเจ ที่นี่ย่อมต้องมีอาหารเจบริการ โดยมีอาหารให้เลือกหลากหลายรสชาติอร่อย ให้บริการฟรีกับผู้มาเยี่ยมชม ผู้ที่มีความศรัทธาสามารถหย่อนปัจจัยลงในตู้เพื่อทำบุญได้ นอกจากนี้ ยังสามารถซื้อกลับบ้านได้อีกด้วย

เรียกว่ามาที่นี่ อิ่มบุญแล้วยังอิ่มท้องด้วย...

วัดศรีวนาราม

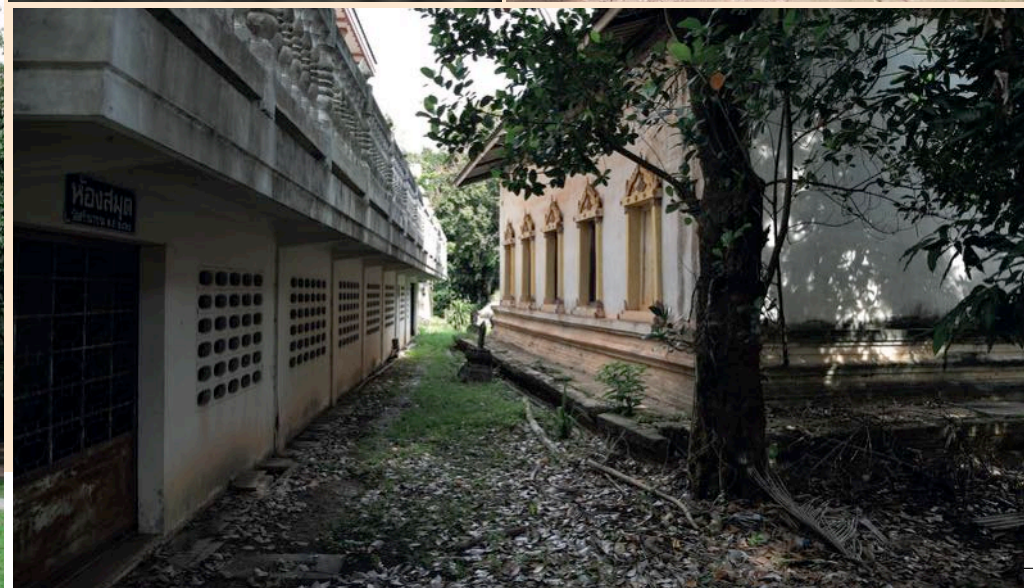
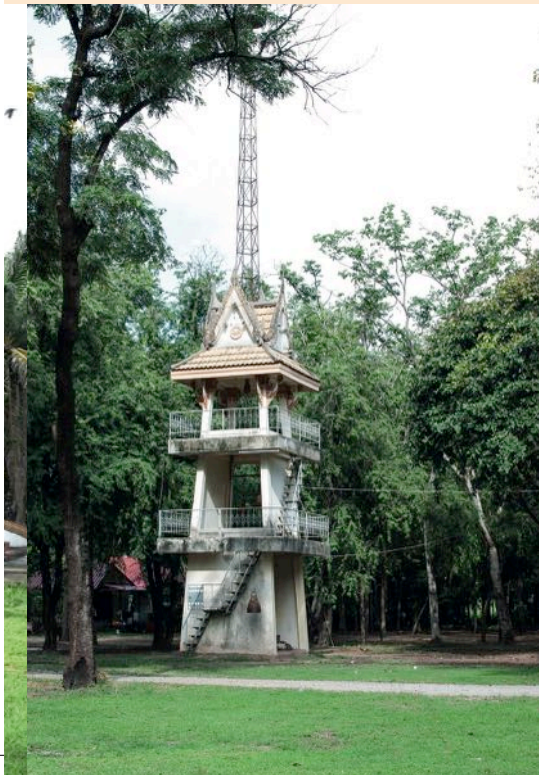
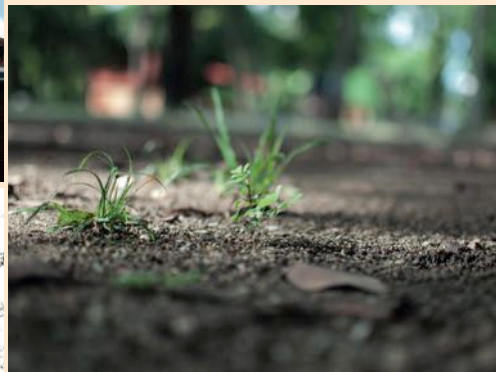
เป็นวัดประจำบ้านดงประโดก หมู่ที่ 3 มีเนื้อที่ประมาณ 39 ไร่ ลักษณะพื้นที่วัดเป็นที่ราบสูง สภาพโดยรอบเป็นทุ่งนาและบ้านเรือน ทางทิศตะวันออกมีหนองน้ำเรียกว่า ‘หนองประโดก’

ภายในโดดเด่นด้วยอุโบสถหลังเก่า ที่ได้รับการบูรณะอย่างดี มีความสวยงามแปลกตา บริเวณภายในวัดร่มรื่นด้วยไม้ใหญ่ จากหลักฐานทางสถาปัตยกรรม เชื่อว่า วัดศรีวนารามตั้งขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัย

ในปี 2555 ศาลาการเปรียญซึ่งตั้งอยู่ทางด้านหน้าของวัดเริ่มมีการชำรุด โดยเริ่มซ่อมแซมหลังคาที่มีการรั่ว รวมถึงฝ้าเพดานที่แตกเป็นจำนวนมาก พร้อมกันนี้ ยังบูรณะตัวศาลาด้วยการนำไม้สักมาโอบรอบ เพื่อให้มีความสวยงามและคงทน

ที่นี่จึงเป็นอีกหนึ่งสถานที่ให้ผู้ที่มาตำบลสมอแขได้แวะเวียนเข้ามาเยี่ยมชม ทำบุญกันตามอัธยาศัย...

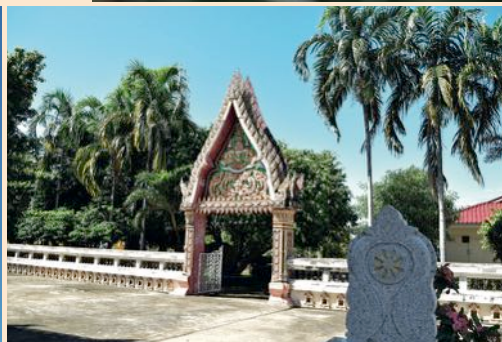

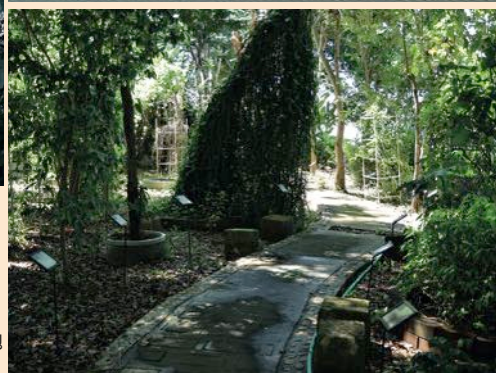
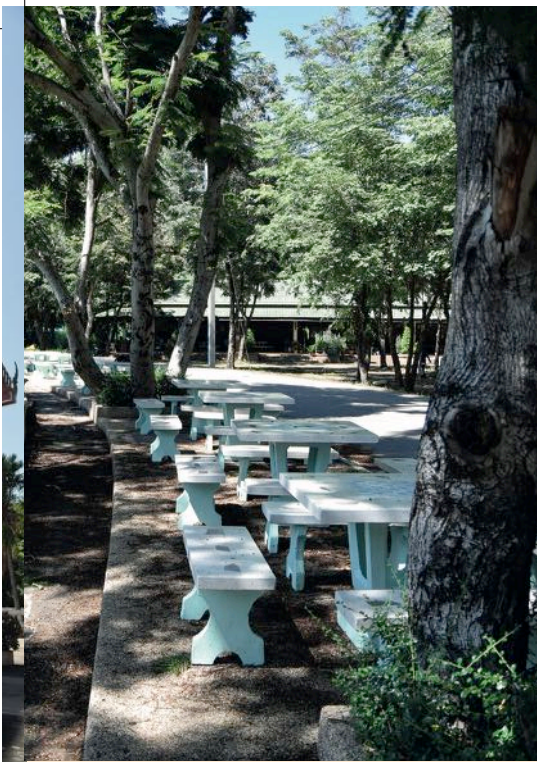

วัดสมอแข

วัดสมอแขเริ่มก่อสร้างในราวปี 2493 มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 29 ไร่ ตัววัดตั้งอยู่ริมถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก บริเวณกิโลเมตรที่ 8

วัดสมอแขเป็นวัดประจำบ้านสมอแข หมู่ที่ 4 เป็นวัดที่ชาวบ้านหมู่ที่ 4 แวะเวียนมาทำบุญ และประกอบพิธีทางศาสนา นับเป็นอีกวัดหนึ่งสำหรับผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชม สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือทำบุญกันตามศรัทธา...

บึงราชนก

ตั้งอยู่ในบ้านสมอแข หมู่ที่ 4 เป็นสวนสาธารณะที่สร้าง และดูแลโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ภายในร่มรื่น มีที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ มีร้านอาหารพร้อมอยู่ด้านใน

ผู้คนที่มาบึงราชนกนิยมมาวิ่งกัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกงาน ทางวิ่งทอดยาว มีบึงโอบล้อม พร้อมไม้ใหญ่ให้ร่มเงา หรือจะเลือกมาเอนหลังบนพื้นหญ้าชมวิวยามเย็นก็สนุกสนานไปอีกแบบ

ภายในยังประกอบไปด้วยสนามแข่งขัน

เจ็ตสกี พร้อมอฒจรรย์สำหรับรับชม วันใดที่มีการแข่งขัน หรือมีงานแสดงโชว์ ก็จะมีคึกคัก ที่สำคัญทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกยังใช้บริเวณบึงราชนกแห่งนี้เป็นที่จัดงานลอยกระทงในแต่ละปีด้วย

นอกจากนี้ยังมีสวนพฤกษศาสตร์ให้ผู้มาเที่ยวได้ชม พร้อมได้รับความรู้ติดตัวกลับไป เป็นอีกหนึ่งที่พักผ่อนหย่อนใจดีๆ ที่อยู่ใจกลางตำบลสมอแข...

สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’

Interview

เรื่องของ ‘ภาวะผู้นำ’ นั้นสะท้อนหลายสิ่งหลายอย่างในพื้นที่ผู้นำดีย่อมการันตีถึงความก้าวหน้าของชุมชน

ผู้นำดีย่อมต้องมีจิตสาธารณะ มองประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ที่สำคัญต้องเปิดใจรับฟังประชาชนของตัวเอง ตำบลสมอแขเป็นตำบลตัวอย่าง โดดเด่นในเรื่องของธรรมาภิบาล การปราบทุจริต และการมีส่วนร่วม ซึ่งการจะสร้างความเข้มแข็งได้แบบนี้ ผู้นำย่อมต้องเปิดใจรับฟังความคิดเห็น และการตรวจสอบจากทุกฝ่าย...

ให้พลเมืองนำทาง

สร้างท้องถิ่นเข้มแข็ง

ทองม้วน พันธุ์รี

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข

“ชุมชนเข้มแข็งเป็นชุมชนที่สามารถจัดการตัวเองได้ โดยบางครั้งบางครั้งเราแทบไม่ต้องใช้งบประมาณเลย ชาวตำบลสมอแขดำเนินชีวิตตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักตัวเอง รู้จักความเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถนำพาชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไปได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก”

ความหวังของนายกฯ ทองม้วนนั้น ยังคงมุ่งไปที่การสร้างพลเมือง ที่มีจิตสำนึกในการสร้างสิ่งดีๆ ให้กับชุมชนท้องถิ่น การปลูกจิตสำนึก เป็นเรื่องสำคัญ เพราะสภาพแวดล้อมที่ต้องดิ้นรนทำมาหากิน ความ เป็นพลเมืองอาจจะเจือจางหายไป การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นพลเมือง ที่ตำบล สมอแข ใช้วิธียกย่องบุคคลที่มีความเสียสละและผลักดันให้เขาเป็น แกนนำ ซึ่งคนเหล่านี้มักมีบุคลิกเฉพาะตัว เขาเป็นผู้นำตามธรรมชาติ มีความคิดเป็นของตัวเอง มีความแน่วแน่ มีอุดมการณ์ที่จะอาสา มาช่วยกันทำงาน

เวลานี้ท้องถิ่นมีโลกทัศน์กว้างออกไปมาก และสามารถจัดการ ตัวเองได้ดีภายใต้ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่เป็นอยู่ ทุกวันนี้ประชาชน มีแนวคิดและรู้เท่าทันผู้ปกครองหมดแล้ว สิ่งที่ประชาชนอยากเห็น ก็คือความรับผิดชอบของผู้บริหาร ถ้าเมื่อไรผู้บริหารเห็นแก่ตัว ทำ ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เขาสามารถตัดสินใจได้เองว่าผู้บริหารคนนี้ไม่เข้า ท่า แล้วเขาจะไม่เลือกเข้ามาเป็นผู้บริหารอีก

ชุมชนเข้มแข็งเป็นชุมชนที่สามารถจัดการตัวเองได้ โดยบางครั้ง บางคราวแทบไม่ต้องใช้งบประมาณเลย ชาวตำบลสมอแขดำเนิน ชีวิตตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักตัวเอง รู้จักความเปลี่ยนแปลง ของโลก สามารถนำพาชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไปได้ท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของโลก

ตลอดระยะเวลากว่า 5 ปีที่ดำรงตำแหน่ง นายกฯ ทองม้วน บอกว่า ตำบลสมอแขมีการพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจน คุณภาพชีวิต ทั้งในเรื่องของสุขภาพ การศึกษา การเกษตรกรรม ยิ่งย่น ระบบสวัสดิการต่างๆ ภายในชุมชน โดยในวาระที่ 2 ของการ ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแขนี้ได้เพิ่มใน เรื่องของการอนุรักษ์วัฒนธรรมเข้ามาด้วย

ตำบลสมอแขเจริญเร็ว การมาของถนนทำให้คนย้ายถิ่นฐานเข้า มามากขึ้น จำเป็นต้องสร้างสมดุลภายในพื้นที่ ดูแลทั้งผู้อยู่ก่อนและ ผู้มาใหม่อย่างครบถ้วน แน่นนอนว่า ความเจริญนำมาลพิษเข้ามา ระบบ การดูแลสุขภาพของตำบลสมอแขยังต้องมีความพร้อม หลังจากถ่าย โอน รพ.สต. จากกระทรวงสาธารณสุขมาอยู่ภายใต้ อบต. กิจกรรม ด้านสุขภาพต่างๆ สามารถขับเคลื่อนได้ไว มีการทำแผนยุทธศาสตร์ เก็บข้อมูลอยู่ตลอด

การศึกษามีศูนย์เด็กเล็ก 2 ศูนย์คอยให้บริการ กับโรงเรียนอีก 4 แห่ง ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความพร้อม มีการเพิ่มวิชาดนตรี นาฏศิลป์ และภาษาอังกฤษเข้าไปในรายวิชา จัดจ้างบุคลากรเข้าไปสอน รวมถึงกิจกรรมพิเศษอย่างค่ายพุทธบุตร การนำเด็กไปเรียนว่ายน้ำ ทุก วันเสาร์ที่ 3 ของเดือน มีกิจกรรมวันหยุดธรรมชาติพัฒนาเยาวชน มี การฝึกอาชีพ สอนคอมพิวเตอร์

“เราได้งบประมาณจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมา ซื้อคอมพิวเตอร์จำนวน 16 เครื่อง เปิดฝึกอบรมให้กับเด็กในพื้นที่ โดยสามารถเข้ามาใช้ได้ในทุกวันทำการโดยในอนาคตจะมีการผลักดัน สภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ด้วย” นายกฯ ทองม้วนเล่า

ในส่วนของวัฒนธรรม มีการตั้งสภาวัฒนธรรมประจำตำบลเพื่อ เป็นศูนย์กลางการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นในพื้นที่ ส่วนเรื่องของการเกษตร ตำบลสมอแขก็มีแหล่งเรียนรู้อย่างสวนผักคนเมือง ชมรมอนุรักษ์พันธุ์กล้วย กลุ่มทำนารุ่นใหม่

รูปธรรมเหล่านี้ ส่วนหนึ่งต้องให้เครดิตกับการเข้าร่วมเครือข่าย ตำบลสุขภาพะ ทำให้ตำบลสมอแขมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ข้อมูลเหล่านี้สำคัญมาก เพราะทำให้ชุมชนรู้ว่าอะไรคือจุดอ่อนและ จุดแข็ง ระหว่างที่เก็บข้อมูลประชาชนก็ได้รับประโยชน์ สิ่งนี้ทำให้ ตำบลสมอแขรู้จักตัวเอง และมีทิศทางพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น...

A middle-aged man with dark hair, smiling broadly and giving a thumbs-up gesture with both hands. He is wearing a white button-down shirt. The background is a blurred outdoor setting with green foliage and a white fence. The text is overlaid on the right side of the image.

จิตบริการ เพื่อประชาชน

ว่าที่ร้อยตรี ไยรินทร์ บุญมาก

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข

“การเป็นข้าราชการนั้น ไม่ใช่เจ้าขุนมูลนาย แต่เป็นหน่วยบริการที่ต้องเคารพวิชาชีพ เคารพประชาชน การเข้ามาทำงานก็ขึ้นอยู่กับระหว่างการเมืองกับประชาชนนั้น จำเป็นต้องจัดระบบตัวเอง ต้องวางตัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพนักงาน รวมถึงต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีการบริการเป็นเลิศ”

ตำบลสมอแขเป็นชุมชนที่มีทุนและศักยภาพสูง การมาทำงานที่นี่ 15 ปี ทำให้ได้เห็นคุณภาพของประชาชนสมอแข แม้จะไม่ใช่คนตำบลนี้ แต่ก็เป็นคนพิษณุโลกเหมือนกัน การอยู่สมอแขเหมือนได้ทำงานที่บ้าน มีความสนิทสนมกับผู้คน

ชาวบ้านตำบลสมอแข เวลา มีข้อสงสัยจะถาม ถ้าการบริหารมีความไม่ตรงไปตรงมา พวกเขาจะถามต่อหน้าที่ประชุม เป็นการกดดันการทำงานของผู้บริหาร ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะช่วยให้ระบบมีความเข้มแข็ง บางครั้งบางกรณี ชาวบ้านร้องขอไปพลี สิ่งที่ต้อง้องการบริหารส่วนตำบลทำมีแจ้งไว้ไหม หรือถ้าเป็นเรื่องที่กระทบต่อพวกเขา ก็เคยมีการรวมตัวประท้วงมาแล้ว

การเป็นข้าราชการนั้น ไม่ใช่เจ้าขุนมูลนาย แต่เป็นหน่วยบริการที่ต้องเคารพวิชาชีพ เคารพประชาชน การเข้ามาทำงานที่ยืนอยู่ระหว่างการเมืองกับประชาชนนั้น จำเป็นต้องจัดระบบตัวเอง ต้องวางตัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพนักงาน รวมถึงต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีการบริการเป็นเลิศ

อย่างทุกวันนี้ เวลา มีประชุมประชาคมที่หมู่บ้านใด ปลัดต้องเข้าไปร่วม ไปรับฟัง และช่วยอำนวยความสะดวก จัดสรรระบบให้กับประชาชน ซึ่งคนสมอแขส่วนใหญ่มีส่วนร่วม กับตำบลมาโดยตลอด เวลา มีการรวมตัวกัน ปลัดแค่รับฟัง พวกเขาจัดการกันเองได้

ยิ่งในช่วงหลังมีโครงการสุขภาวะของ สสส. เข้ามาในพื้นที่ เริ่มแรกที่มาถึงมือ ปลัดต้องวิเคราะห์เลยว่า โครงการดังกล่าวที่เข้ามามีประโยชน์ต่อชุมชนหรือไม่ อย่างโครงการสุขภาวะนั้น เติมใจรับเข้า

มา เพราะเห็นว่า ช่วยให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ขยายถึงภายนอกผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการต่อยอดนวัตกรรมภายในพื้นที่

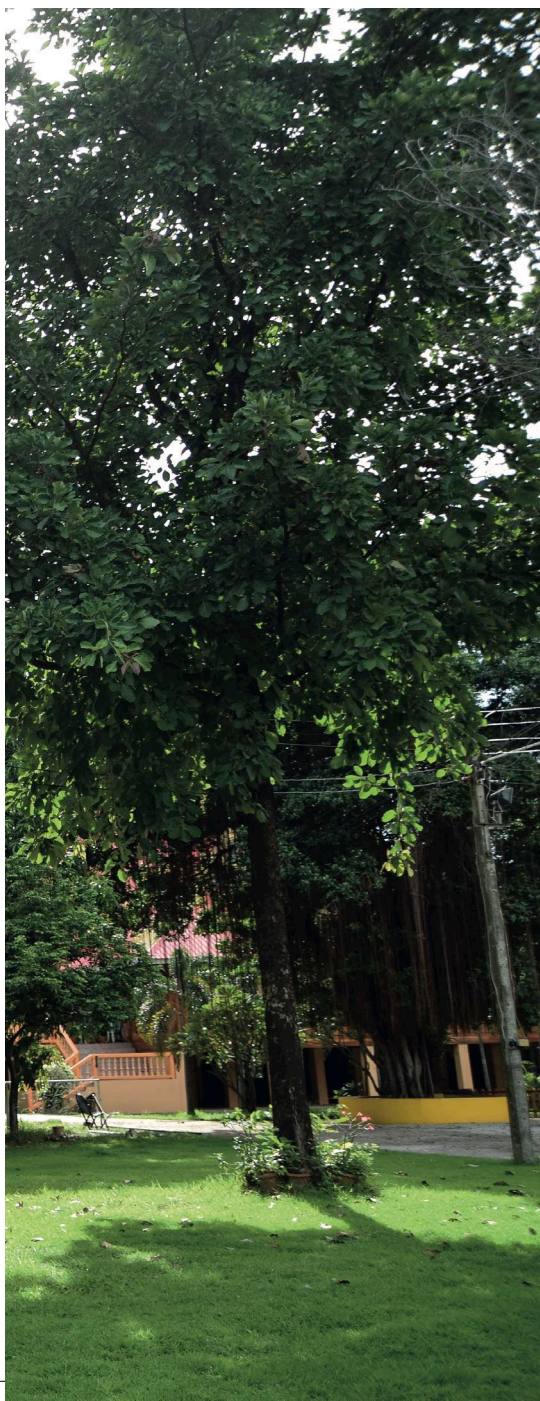
กิจกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากโครงการสุขภาวะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชน เวลานี้ตำบลสมอแขมีความชัดเจนของระบบข้อมูล ยามที่ลงไปดูก็ช่วยให้ปลัดเองเข้าใจพื้นที่ เห็นความเป็นเหตุเป็นผล สามารถเชื่อมโยงที่มา รวมถึงได้เห็นทุนและศักยภาพของพื้นที่ที่ปกครองอยู่ได้ครบถ้วน

เวลานี้ ปลัดกำลังพัฒนาระบบของคน ทั้งภายในองค์กร ตัวชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการสุขภาวะ ให้มันติดตามประเมินผลการทำงานว่าเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ในตอนเริ่มต้นหรือไม่ ถ้าไม่ จะปรับทิศทางการทำงานต่อไปอย่างไร งานราชการไม่ใช่งานเข้าขามเย็นขาม แต่เป็นงานที่ต้องมีความต่อเนื่อง

นอกจากนั้น ยังมีเรื่องของการประชาสัมพันธ์ เพราะตำบลสมอแขเป็นชุมชนเมือง ผสมกับความเป็นชุมชนดั้งเดิม การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความติดขัดอยู่ เพราะส่วนที่เป็นชุมชนเมืองมักจะเข้าถึงยาก การแบ่งเวลามาร่วมอาจจะไม่มีเลย อันนี้ต้องใช้เวลา และความพยายามที่มากขึ้น

ในฐานะปลัดที่เป็นข้าราชการ และการเข้ามารับบทบาทในโครงการสุขภาวะ ก็ต้องทำอย่างเต็มที่ กลั่นกรองความถูกต้องเหมาะสมของการบริหาร ทั้งในส่วนของคุณภาพและปริมาณ เพื่อยกระดับมาตรฐานของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง...

ประวัติ ข้อมูลพื้นฐานตำบลสมอแข

History & Basic Information

ตำบลสมอแขเกิดขึ้นมานาน หากไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่สันนิษฐานว่า ประชากรกลุ่มแรกย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี เนื่องจากสภาพพื้นที่เดิมแห้งแล้ง จึงอพยพขึ้นเหนือมาตรงบริเวณพิจิตร แต่ปรากฏว่าน้ำท่วม จึงเดินทางหนีน้ำมาที่พิษณุโลก ตรงบริเวณบ้านกรมธรรม์หมู่ที่ 8

ผู้คนที่ส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยวน ซึ่งนำวัฒนธรรมของพื้นที่เดิมมาปรับใช้กับพื้นที่ใหม่ ตำบลสมอแขจึงมีรากวัฒนธรรมไทยวนลงหลักปักฐานอย่างมั่นคงเสมอมา

เดิมตำบลสมอแขแบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ต่อมาในปี 2541 ได้แยกหมู่บ้านจากหมู่ที่ 2 ออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 2 บ้านลาดบัวขาว และหมู่ที่ 6 บ้านเนินมะคึก และในปี 2544 ได้มีการแยกหมู่บ้านกรมธรรม์-ดงประโดก หมู่ที่ 3 เป็น 3 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 3 บ้านดงประโดก หมู่ที่ 7 บ้านพงศธร-ชินลาภ และหมู่ที่ 8 บ้านกรมธรรม์-ฉัตรแก้ว ปัจจุบันตำบลสมอแขจึงมีหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองตอ หมู่ที่ 2 บ้านลาดบัวขาว หมู่ที่ 3 บ้านดงประโดก หมู่ที่ 4 บ้านสมอแข หมู่ที่ 5 บ้านก่อ หมู่ที่ 6 บ้านเนินมะคึก หมู่ที่ 7 บ้านพงศธร-ชินลาภ หมู่ที่ 8 บ้านกรมธรรม์-ฉัตรแก้ว

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อบ้านดอนทอง อำเภอเมือง ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านวังทอง อำเภอวังทอง ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านอรัญญิก อำเภอเมือง ทิศใต้ ติดต่อบ้านวังพิกุล อำเภอวังทอง โดยมีระยะห่างจากอำเภอเมืองพิษณุโลก ประมาณ 12 กิโลเมตร

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 40.19 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 25,119 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 21,433 ไร่ ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มซึ่งเป็นแหล่งเกษตรและอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนประชากรทั้งหมด 11,435 คน แยกเป็นชาย 5,997 คน หญิง 5,438 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 284 คนต่อตารางกิโลเมตร

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลสมอแขประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ปัจจุบัน เกษตรกรส่วนหนึ่งได้ขายกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่นายทุนเพื่อสร้างโรงงานต่างๆ และทำธุรกิจด้านบ้านจัดสรร ตำบลสมอแขจึงเป็นส่วนผสมของสังคมชนบทดั้งเดิม กับสังคมสมัยใหม่ที่มีความเจริญ...

ติดต่อ

Contact

องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

อ.เมืองฯ จ.พิษณุโลก 65000

โทรศัพท์ 0-5598-7100, 0-5598-7101

www.samokhae.go.th

